Gemeente Bergen op Zoom

Aan de leden en burgerleden
van de gemeenteraad
van Bergen op Zoom

05 OKT. 2021

Uw kenmerk		Ons kenmerk	U21-009391	Datum	
Uw brief		Beh. door		Doorkiesnr.	
Onderwerp:	Handboek Sociaal Domein en factsheets WMO, Jeugd en Participatie.	Cluster	SVUSD,	Bijlage(n)	4

Beste leden en burgerleden van de gemeenteraad,

Met veel plezier bied ik u hierbij het Handboek Sociaal Domein en de factsheets over het 1e halfjaar 2021 voor WMO, Jeugd en Participatie aan.

Handboek Sociaal Domein
Het handboek is eerder in concept aan u toegezonden en het doel van het handboek is kort toegelicht tijdens de dialoogavond op 23 juni 2021. Eventuele verbeter suggesties kon u aan de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling doorgeven.

Het handboek bevat relevante basisinformatie over het Sociaal Domein. Het gaat in op de verschillende wetten en de gemeentelijke taken die daar uit voortkomen. U leest hoe we deze taken organiseren en uitvoeren en met welke middelen. Op deze manier bieden we u de belangrijkste informatie in de vorm van een naslagwerk ter ondersteuning bij uw rol als raadslid in het complexe Sociaal Domein. We delen het handboek ter informatie ook met onze belangrijkste (keten)partners in het Sociaal Domein. Het handboek passen we periodiek aan zodat u en onze partners worden voorzien van de laatste informatie.

Factsheets
De factsheets beslaan ditmaal het 1e halfjaar van 2021. De highlights van het 1e kwartaal zijn tijdens de dialoogavond op 23 juni 2021 toegelicht. De factsheets zien er wat anders uit dan u gewend bent. Ze zijn korter en bondiger opgesteld ter bevordering van de leesbaarheid. Daarnaast hebben we de projectinformatie die u eerder in de factsheets aantrof, overgeheveld naar het handboek.

Mocht u naar aanleiding van het Handboek of de factsheets nog vragen hebben, neem dan gerust contact met de afdeling op. U kunt hiervoor de lijst raadplegen die bij de griffie bekend is.

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,
namens het college,

Mevr. N.M. van der Zwan-Brasser
Coördinerend wethouder Sociaal Domein

Handboek Sociaal Domein

September 2021

Inhoudsopgave

Inhoud

- **1 Inleiding** **3**
  - 1.1 Het sociaal domein, wat is dat? 3
  - 1.2 Waarom een 'handboek sociaal domein'? 3
- **2 Context van het sociaal domein** **4**
  - 2.1 De ontwikkeling van het Sociaal Domein; van transitie naar transformatie 4
- **3. Overzichten wettelijke taken** **6**
  - 3.1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 7
  - 3.2. Jeugdwet 12
  - 3.3. Participatiewet 14
  - 3.4. Wet Publieke Gezondheid 16
  - 3.5 Onderwijs 17
- **4. De Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein** **19**
  - 4.1 De USD in een notendop 19
  - 4.2 De USD: algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen 19
  - 4.3 De USD: Intaketeam, vraagbehandeling en procesregie 20
- **5. De transformatie: van maatwerk naar preventief voorliggend veld** **22**
- **6 Financiën in het sociaal domein** **24**
  - 6.1. Gemeentefonds 24
  - 6.1 BUIG 24
  - 6.2 Realistisch begroten 25
  - 6.3 Financiën sociaal domein Bergen op Zoom 2020 25
- **7 Samenwerking in het sociaal domein met andere gemeenten** **28**
- **8 Dilemma's en risico's in het sociaal domein** **30**
- **Bijlage 1 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Wet maatschappelijke ondersteuning** **32**
- **Bijlage 2 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Jeugd** **34**
- **Bijlage 3 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Participatie** **36**
- **Bijlage 4 Project Doen wat Nodig is** **37**

1 Inleiding

1.1 Het sociaal domein, wat is dat?

In het sociaal domein voert de gemeente de volgende wetten uit:

- Wmo 2015
- Participatiewet
- Jeugdwet
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Daarnaast heeft de gemeente diverse wettelijke taken op het gebied van onderwijs: handhaving van de leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, afstemming met onderwijs, leerlingenvervoer, passend onderwijs, voor- en vroegschoolse educatie, de bestrijding van laaggeletterdheid.
Vanaf 2022 valt ook de wet inburgering onder het sociaal domein.

Het beoogd maatschappelijke effect van het sociaal domein is dat alle inwoners participeren naar vermogen en behoefte: iedereen doet zoveel mogelijk mee in de maatschappij.

1.2 Waarom een 'handboek sociaal domein'?

In het sociaal domein is de afgelopen jaren veel veranderd. Sinds 1 januari 2015 heeft de gemeente veel taken erbij gekregen op het gebied van Wmo, Jeugd en Participatie. Door deze forse uitbreiding van taken beslaat een groot deel van de gemeentebegroting inmiddels het sociaal domein (ongeveer 46% van de gemeentebegroting in 2021).

Het sociaal domein bestaat uit veel taken, gaat over veel geld en is bedoeld voor onze meest kwetsbare inwoners. Kortom, complexe materie. Daarom heeft de gemeente dit handboek gemaakt. Hierin is veel basisinformatie over het sociaal domein opgenomen. U kunt bijvoorbeeld terugvinden welke wettelijke taken er zijn, hoe wij invulling geven aan deze wettelijke taken, met welke partners we samenwerken en hoe de toegang tot het sociaal domein georganiseerd is in Bergen op Zoom. Tevens kan dit document gebruikt worden als inwerkdocument sociaal domein voor nieuwe raadsleden na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 en de adviesraad sociaal domein.

De informatie in dit handboek is zo compact mogelijk opgeschreven. Natuurlijk veranderen er dingen. Als dit zo is, dan wordt deze informatie toegevoegd aan dit handboek. De meest recente cijfers en ontwikkelingen ontvangt u ieder kwartaal via de Factsheets. Zo heeft u alle informatie altijd compleet. Heeft u toch tussendoor nog een vraag? Dan kunt u contact opnemen met één van de beleidsadviseurs op de lijst met contactpersonen die u via de griffie heeft gekregen.

2 Context van het sociaal domein

2.1 De ontwikkeling van het Sociaal Domein; van transitie naar transformatie

De gemeenten hebben meer, nieuwe en andere taken gekregen door de decentralisatie van de jeugdzorg, de invoering van passend onderwijs, de invoering van de nieuwe Wmo 2015, het scheiden van wonen en zorg en de komst van de participatiewet. Door deze ontwikkelingen is de gemeente verantwoordelijk voor bijna alle maatschappelijke ondersteuning aan en een veilige leefomgeving voor onze inwoners. De uitdaging is om de ondersteuning efficiënter en effectiever te maken. Dit is ook noodzakelijk, omdat met de overheveling van de taken het budget dat de Rijksoverheid aan de gemeenten geeft voor de uitvoering van deze taken flink verminderd is. Dit proces wordt aangeduid met de term transformatie

Vanaf 2012 heeft de gemeente zich gericht op het organiseren van de nieuwe taken, het overnemen van de al lopende ondersteuning en het opzetten van de toegang tot maatwerk. Dit noemden we ook wel de transitie; de overdracht van verantwoordelijkheden naar de gemeenten.
Pas vanaf 2016 was er voldoende overzicht over alle taken om te starten met de transformatie van het sociaal domein.

Het doel van de transformatie is:

1. **dat de gemeente haar inwoners sneller en beter kan helpen bij hun zorg- of ondersteuningsvragen. Zodat zij de zorg of ondersteuning krijgen die zij nodig hebben;**
2. **dat mensen zo veel mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij en dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De nadruk ligt op wat mensen kunnen, eventueel met hulp van mensen uit hun eigen omgeving. Daarna komt de vraag of, en welke, professionele zorg of ondersteuning nodig is.**

We werken daarom aan:

- De beweging naar voren: verlaging van de inzet van maatwerk en voorkomen van escalaties door meer inzet in het voorliggend veld. Dit doen we door in te zetten op het opbouwen van een netwerk met het veld, vroegsignalering, realiseren van een passend aanbod in het voorliggend veld, een gedegen analyse van de situatie van de inwoner en tijdige afschaling;
- Integraliteit: inwoners kunnen op meerdere domeinen problemen ervaren. Door de inzet vanuit verschillende wetten op elkaar af te stemmen en de verschillende belangen af te wegen, heeft de ingezette ondersteuning meer effect;
- Verbeteren van samenwerking met en tussen organisaties;
- Klantgericht zijn: de inwoner wordt zo vroeg mogelijk passend ondersteund. De ondersteuning is toegankelijk, zo dichtbij mogelijk, op elkaar afgestemd en passend bij de situatie van de inwoner. Daarbij wordt altijd aanspraak gemaakt op de eigen mogelijkheden van de inwoner en zijn sociale netwerk. Toezicht wordt gericht en thematisch uitgevoerd (informatiegestuurd toezicht). Indien handhaving wenselijk is wordt de sanctie afgestemd op zowel de gevolgen van de overtreding als op het gedrag van de overtreder (onbedoeld handelen, onverschillig, calculerend etc.).

- Resultaatgericht werken: de ondersteuning aan inwoners is effectief. De gemeente voert regie over de inzet en controleert het resultaat.
- Kostenbewust werken: ondersteuning moet beschikbaar zijn, efficiënt en effectief ingericht maar niet meer en niet langer dan nodig. Het beheersbaar houden en in control zijn op de uitgaven.

We realiseren hiermee de volgende effecten:

- Inwoners voelen zich ondersteund en veilig in hun leefomgeving;
- Inwoners worden tijdig en adequaat geholpen bij hun ondersteuningsbehoefte hetgeen bijdraagt aan hun welzijn;
- Kinderen kunnen zich veilig ontwikkelen;
- Minder jeugdigen in de criminaliteit;
- De vraag om maatwerkondersteuning neemt af;
- Er wordt meer gebruik gemaakt van het aanbod in het voorliggend veld;
- De kosten van het maatwerkaanbod (Wmo, Jeugd, Participatie) zijn verlaagd;
- Inwoners worden naar vermogen geactiveerd;
- We hebben nog sneller en scherper de juiste informatie over de te verwachte uitgaven en kunnen op basis daarvan bijsturen. Dit voor zover dit mogelijk is binnen de open eind regelingen.

3. Overzichten wettelijke taken

In dit hoofdstuk worden de wettelijke taken Wmo, Jeugd, Participatie, Volksgezondheid en onderwijs toegelicht.

Welke taken zijn wettelijk binnen het sociaal domein?

Het volledige sociaal domein valt onder wettelijke taken. Toch zit daar een nuance in. Soms is de wet heel concreet, maar niet alle taken en verantwoordelijkheden zijn in detail beschreven. Soms staat in de wet een breed geformuleerde opdracht, waardoor er veel beleidsvrijheid is. Voorbeelden hiervan zijn:

- het versterken van een opvoedkundig klimaat bij gezinnen (Jeugdwet);
- het bevorderen van sociale samenhang (Wmo);
- het zoveel mogelijk wegnemen van problemen rondom armoede (Participatiewet).

Omdat in de wetten veelal niet is aangegeven hoe de gemeente deze verantwoordelijkheden en taken uit moeten voeren, is het aan de gemeente om de ondersteuning voor haar inwoners zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren. Met anderen woorden: Wat is er nodig om 'Iedereen doet mee' mogelijk te maken? De opgave is om alle inwoners met hulpvragen passende en betaalbare ondersteuning te bieden.

Overlap

De ondersteuning van inwoners is dus geregeld in verschillende wetten. Bij sommige problemen moeten inwoners een beroep doen op meerdere wetten. Hieronder een paar voorbeelden:

- Een inwoner heeft beperkingen in zijn functioneren en maakt gebruik van een beschutte werkplek via de Participatiewet en krijgt thuis individuele begeleiding uit de Wmo.
- Een gezin heeft moeite zich staande te houden door schuldenproblematiek. De spanningen binnen het gezien hebben ook effect op de ontwikkeling van de kinderen. Het gezin worden ondersteund bij de schuldenproblematiek en ontvangt jeugdzorg.
- Een ouder heeft een lichte verstandelijke beperking en heeft begeleiding vanuit de Wmo nodig om in de maatschappij te kunnen functioneren en opvoedingsondersteuning vanuit de Jeugdwet om de ouderrol goed uit te kunnen voeren.
- Een inwoner heeft moeite om zich te handhaven in een werksituatie. Hij heeft inkomensondersteuning vanuit de Participatiewet en krijgt begeleiding uit de Wmo om zijn leveren weer op orde te krijgen. Hierna volgt toeleiding naar werk.

3.1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De gemeenten is op grond van de Wmo verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning van inwoners. Hieronder wordt verstaan:

- Bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en het vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- Het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;
- Bieden van beschermd wonen en opvang.

Het doel van de Wmo: Inwoners kunnen meedoen aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.

Voor de uitvoering van de Wmo:

- stelt de gemeenteraad een verordening en een beleidsplan vast;
- sluit het college overeenkomsten af of verleent subsidies, voert contractbeheer uit, onderhoudt contacten met partners, volgt ontwikkelingen, stelt beleidsregels vast en behandelt aanvragen voor maatschappelijke ondersteuning.

Algemene- en Maatwerkvoorzieningen

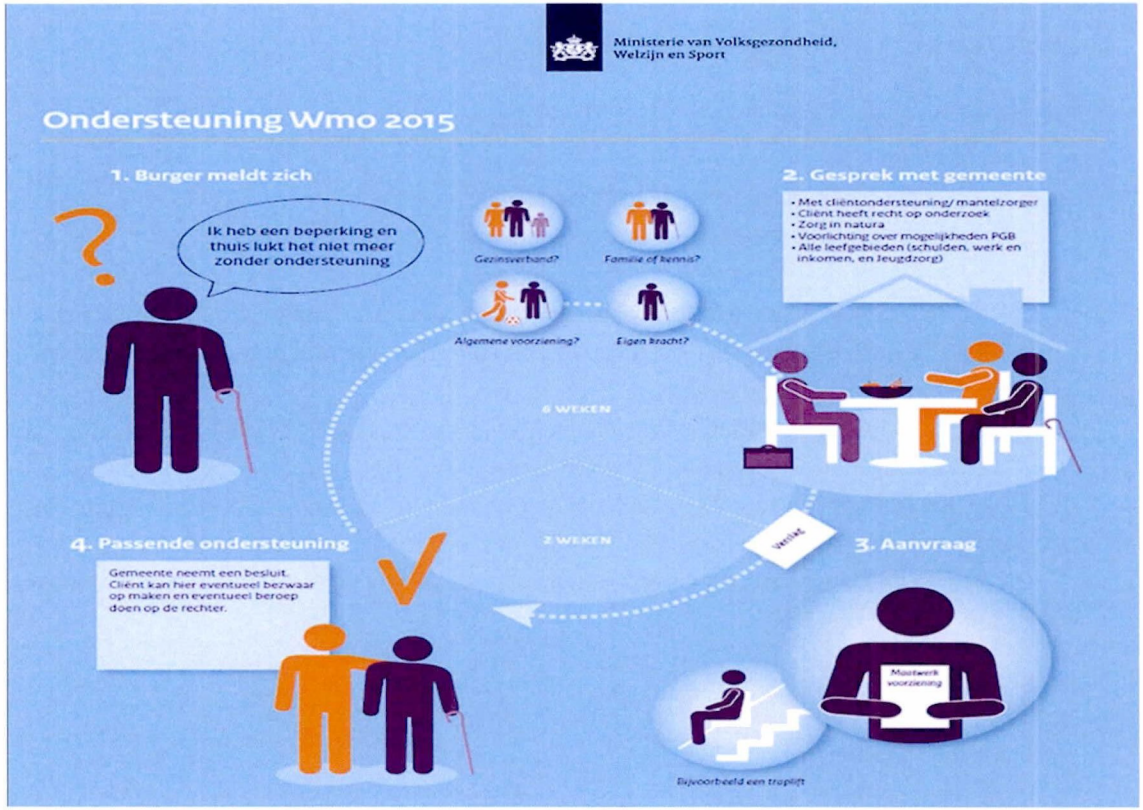
Er worden vanuit de Wmo verschillende vormen van ondersteuning geboden: algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Van algemene voorzieningen kunnen inwoners gebruik maken zonder indicatie. Voorbeelden van algemene voorzieningen zijn:

- het maatschappelijk werk
- wijkaccommodaties
- de boodschappendienst
- de klussendienst
- mantelzorgondersteuning.

Voor maatwerkvoorzieningen heeft de inwoner een indicatie van de gemeente nodig. Maatwerkvoorzieningen worden afgestemd op het individu en zijn bedoeld voor volwassenen die belemmeringen ondervinden als gevolg van een verstandelijke, lichamelijke, psychiatrische, psychogeriatrische of zintuiglijke ziekte of beperking. Daarnaast vallen ook hulpmiddelen (bijvoorbeeld rolstoelen) voor kinderen onder de Wmo. Het gaat om de volgende voorzieningen:

- Huishoudelijke ondersteuning
- Vervoersvoorzieningen (deeltaxi, scootmobiel, autoaanpassing)
- Rolstoelvoorzieningen
- Woonvoorzieningen (douchezitje, traplift, woningaanpassingen)
- Begeleiding individueel
- Begeleiding groep (dagbesteding)
- Beschermd wonen
- Sportvoorzieningen

Proces Wmo aanvraag

Als een inwoner ondersteuning nodig heeft kan hij zich melden bij de gemeente. Dit kan schriftelijk, digitaal, mondeling of telefonisch door of namens de cliënt. De inwoner kan en mag tijdens het aanvraagproces gebruik maken van cliëntondersteuning.

Na de aanmelding wordt samen met de inwoner onderzocht welke belemmeringen hij ervaart in de zelfredzaamheid en bij het meedoen aan de samenleving. Gaat het bijvoorbeeld om het aangaan van sociale contacten, het schoonhouden van de woning of het zichzelf verplaatsen in en rondom het huis?
Vervolgens wordt bekeken welke oplossingen de inwoner zelf of met zijn of haar sociale netwerk kan organiseren en welke algemene voorzieningen een oplossing kunnen zijn. Is dit niet voldoende, dan kan de gemeente een oplossing treffen in de vorm van een maatwerkvoorziening. De gemeente maakt een gespreksverslag van het onderzoek. Als uit het onderzoek is gebleken dat een maatwerkvoorziening nodig is, dan wordt de melding een Wmo aanvraag.

Voor de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en beschermd wonen vraagt de gemeente aan (de door de cliënt gekozen) ondersteuningsverlener om in overleg met de cliënt en zijn omgeving een ondersteuningsplan op te stellen. Hierin wordt beschreven welke benodigde activiteiten worden uitgevoerd door de zorgaanbieder om het resultaat te behalen, met welke frequentie deze activiteiten plaatsvinden (minimale frequentie) en wat de inwoner zelf doet. Na ontvangt van het ondersteuningsplan neemt de gemeente een besluit over de indicatie.

Zorg in natura of een persoonsgebonden budget

Een cliënt mag kiezen tussen zorg in natura of een persoonsgebonden budget (PGB):

- Zorg in natura:
  - Door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieders;
  - De gemeente betaalt de zorgaanbieders rechtstreeks.
- PGB:
  - Dit is een budget, waarmee een inwoner zelf zorg in kan kopen bij een zorgverlener.
  - De inwoner maakt zelf afspraken met de zorgverlener en zet deze in een zorgovereenkomst. Hiervoor wordt de modelovereenkomst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) gebruikt.
  - Een PGB voor huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en beschermd wonen wordt niet op de eigen bankrekening van de inwoner gestort. In plaats daarvan betaalt de SVB in opdracht van de inwoner de zorgverlener.
  - Bij de inzet van een PGB ten behoeve van overige maatwerkvoorzieningen worden de kosten van de maatwerkvoorziening op factuur- of declaratiebasis uitbetaald aan de cliënt zelf.
  - Er een tarief voor professionele zorgverleners en voor niet professionele zorgverleners.

Eigen bijdrage in de Wmo

Algemene voorziening

Gemeenten hebben beleidsvrijheid bij het bepalen wat de eigen bijdrage voor een algemene voorziening is. De hoogte van de eigen bijdrage voor de afzonderlijke algemene voorzieningen wordt bij verordening vastgesteld door de gemeenteraad.

Bijdrage van cliënten voor maatwerkvoorzieningen

In 2021 betaalt iedereen voor hulp of ondersteuning vanuit de Wmo een vaste eigen bijdrage van maximaal € 19,- per maand. Gemeenten mogen de eigen bijdrage van € 19,- verlagen. Voor rolstoelen hoeft geen eigen bijdrage te worden betaald.

Beschermd wonen

Beschermd wonen is bedoeld voor inwoners die niet meer zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek. Inwoners worden intensief ondersteund in de dagelijkse activiteiten. Er wordt gezorgd voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding. Er is 24-uurs bereikbaarheid of toezicht van een ondersteuningsverlener. Deze taak is belegd bij 43 centrumgemeenten in Nederland. Bergen op Zoom is centrumgemeente voor de regio en vervult daarom deze taak voor de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht.

Hulp thuis: Wmo, Zorgverzekeringswet of Wet langdurige zorg ?

Langdurige zorg en ondersteuning voor volwassenen is geregeld in drie zorgwetten:

- Wmo 2015;
- Zorgverzekeringswet (Zvw);
- Wet langdurige zorg (Wlz).

De aard van de zorgbehoefte bepaalt vanuit welke wet een persoon zorg krijgt. In de onderstaande tabel wordt het onderscheid weergegeven.

Wmo	Wlz	Zvw
• Ondersteuning bij zelfredzaamheid • Ondersteuning bij participatie • Beschermd wonen en opvang • Ondersteuning mantelzorg • Cliëntondersteuning	• Rechtop zorg met verblijf in een instelling • Permanent toezicht en 24 uurs zorg nabij • Integraal pakket aan zorg • Zorg voor de meest kwetsbaren	• wijkverpleging • Persoonlijke verzorging • Langdurige GGZ met behandeling • Extramurale behandeling • Extramurale palliatieve zorg

Wet maatschappelijke ondersteuning

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen. De ondersteuning moet erop gericht zijn dat mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven. Voor mensen met psychische of psychosociale problemen of voor mensen die, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, de thuissituatie hebben verlaten, voorzien de gemeenten in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.

Wettelijke taken
- Organiseren inclusieve samenleving.
- Bevorderen van de leefbaarheid.
- Huiselijk geweld voorkomen en bestrijden.
- Mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunen.
- Organiseren van preventie en vroegsignalering om te voorkomen dat mensen aangewezen raken op langdurige ondersteuning.
- Beschikbaar stellen van cliëntondersteuning.
- Actief samenwerken met zorgverzekeraars, zorgaanbieders en andere betrokkenen.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving.

Wettelijke taken
- Treffen van algemene voorzieningen te bevordering van de zelfredzaamheid en participatie.
- Bieden van maatwerkvoorzieningen ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie aan inwoners die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van anderen personen uit hun sociale netwerk of met inzet van algemene voorzieningen niet of onvoldoende in staat zijn.
- Maatwerkvoorzieningen:
  - Woonvoorzieningen;
  - Rolstoelvoorzieningen;
  - Vervoersvoorzieningen;
  - Huishoudelijke ondersteuning;
  - Begeleiding en dagbesteding.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Bieden van beschermd wonen en opvang.

Wettelijke taken
- Bevorderen van algemene voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
- Bieden van voorzieningen aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Preventief aanbod en algemene voorzieningen | Toegang | Maatwerkvoorzieningen

Hoe voeren we deze taken uit?

WijZijn organiseert agogisch werk en buurtbemiddeling ter bevordering van de leefbaarheid in buurten en wijken. Daarnaast wordt samengewerkt met ***Stadlander*** en worden in samenwerking met ***dorps- en wijkcommissies*** diverse activiteiten georganiseerd.

Veilig Thuis richt zich op het voorkomen, signaleren en aanpakken van huiselijk geweld. Daarnaast is er een meldpunt ouderenmishandeling bij ***WijZijn***.

WijZijn biedt via het steunpunt mantelzorg mantelzorgondersteuning en organiseert het Vrijwilligers Informatie Punt. Daarnaast bieden ***WijZijn*** en ***MEE*** cliëntondersteuning.

Diverse ***ouderenbonden*** en ***gehandicaptenorganisaties*** ontvangen een kleine bijdrage van de gemeente voor hun activiteiten.
Door ***GGZ WNB*** en ***Novadic Kentron*** worden activiteiten georganiseerd met als doel het voorkomen van emstige psychiatrische problemen bij kinderen als gevolg van een psychiatrische of verslavingsproblemen van een of beide ouders.

Het ***Huis van Morgen*** laat zorgvragers en professionals kennis maken met slimme zorginnovaties.

WijZijn biedt maatschappelijk werk, agogisch werk, welzijnswerk, buurtbemiddeling, ouderenadvies, diverse activiteiten voor ouderen en activiteiten voor mantelzorgers.

Slachtofferhulp biedt aan slachtoffers van een misdrijf, verkeersongeval of ramp emotionele hulp en begeleiden in het strafproces.

Stichting Verenigde Wijkcentra beheert de ontmoetingscentra en organiseert activiteiten in de ontmoetingscentra.

GGZ WNB organiseert de Inloopfunctie GGZ. Deze is bedoeld voor mensen met een psychische of psychiatrische beperking die ondersteuning nodig hebben bij hun deelname aan de samenleving. Er is geen indicatie nodig voor deelname. Mensen komen wanneer zij er behoefte aan hebben.

Het ***OGGZ-team***, waaraan deelnemen GGZ WNB, Mozaïek, Novadic Kantron, is een multidisciplinair team dat vanuit het Veiligheidshuis onder verantwoordelijkheid van de manager Veiligheidshuis opereert. Het OGGZ-team leidt zorgwekkende zorgmijders toe naar de juiste zorg/ hulp/ ondersteuning.
Novadic Kentron organiseert verslavingspreventie. Deze bestaat uit voorlichting, veldwerk/casefinding, de regionale testservice en een centraal team dat te bereiken is met vragen van cliënten, naasten of professionals.

Hulpwijzer Brabantse Wal is een website voor het vinden van praktische informatie, adressen en activiteiten op het gebied van het sociaal domein.

Bij ***Vraagwijzer*** (onderdeel van ***WijZijn***) kunnen alle inwoners van de gemeente terecht met vragen en voor advies over welzijn, wonen, zorg, gezondheid en financiën. De ***Sociale Wijkteams*** van ***WijZijn*** zijn ingericht per wijk of dorp en bestaan uit diverse disciplines van WijZijn.

Wanneer een inwoner een maatwerkvoorziening nodig heeft dan kan de inwoner terecht bij de ***Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD)*** van de gemeente. Nadat het intaketeam heeft geconstateerd dat er mogelijk een maatwerkvoorziening nodig is, doet een Wmo adviseur onderzoek. Als hieruit blijkt de inwoner niet of onvoldoende in staat is om op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van anderen personen uit zijn sociale netwerk of met inzet van algemene voorzieningen aan de samenleving deel te nemen of zelfstandig te wonen, dan wordt een maatwerkvoorziening toegekend.

<u>Algemeen</u>
Opstellen van beleid en regelgeving vindt op het niveau van de **Brabantse Wal** plaats. Ook de inkoop van huishoudelijke ondersteuning en begeleiding wordt gezamenlijk gedaan. Bergen op Zoom is **centrumgemeente** voor de taken Maatschappelijke Opvang, Verslavingszorg, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en Beschermd Wonen. Onder deze centrumregio vallen de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht.

<u>Hulpmiddelen en vervoer</u>
Welzorg levert de woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen met uitzondering van de trapliften. deze worden geleverd door ***Otolift***. Dit is via een aanbesteding ingekocht.
Het Wmo Deeltaxi vervoer wordt georganiseerd in opdracht van 16 West Brabantse gemeenten door de ***Regio West Brabant***, een regionaal samenwerkingsverband. Regio West Brabant heeft het vervoer namens de gemeenten aanbesteed en gecontracteerd, verzorgt het dagelijks beheer en de ontwikkeling van deeltaxi en ziet toe op een goede naleving van het contract door de uitvoeringsorganisatie ***Personenvervoer Zuid-Nederland B.V.***.

<u>Huishoudelijke ondersteuning en Begeleiding</u>
Huishoudelijke ondersteuning en Begeleiding zijn samen met de gemeenten Steenbergen en Woensdrecht ingekocht via een aanbesteding. Er zijn momenteel **17 aanbieders Huishoudelijke ondersteuning** en **68 aanbieders Begeleiding**. De aanbieders krijgen een raamovereenkomst en worden betaald op het moment dat zij zorg leveren. Iedere zorgaanbieder die zorg en aan de kwaliteitseisen voldoet kan een overeenkomst krijgen. Uitgangspunt is keuzevrijheid. In de overeenkomst zijn resultaatafspraken opgenomen.

<u>Maatschappelijke opvang</u>
WijZijn organiseert de Maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen en Sober Wonen. ***Mozaïek*** organiseert Housing First.

<u>Beschermd wonen</u>
Beschermd wonen is door de gemeente Bergen op Zoom ingekocht voor de centrumregio. Ook de indicatiestelling wordt door onze gemeente voor de gehele centrumregio gedaan.

3.2. Jeugdwet

Enkele jaren geleden hebben er een aantal veranderingen plaatsgevonden ten aanzien van de jeugdzorg in Nederland. Taken die onder de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) vielen, zijn grotendeels overgeheveld naar een nieuwe Jeugdwet.
In deze Jeugdwet staat dat de gemeente in de meeste zorg en hulp voor kinderen en jeugdigen voorziet. Het doel van de wet is om versnippering van de zorg voor de jeugd tegen te gaan en de zorg en hulp dichter bij het gezin te organiseren.
Een ander deel van de zorgtaken voor kinderen en jongeren wordt geregeld door de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz).

Hieronder is schematisch in kaart gebracht onder welke zorgwetten de jeugdzorg en jeugdhulp in Nederland vallen.

Jeugdwet Toegankelijk via: gemeentelijk Wmo-loket, wijkteam en/of CJG	**Zorgverzekeringswet (Zvw)** Toegankelijk via: huisarts of wijkverpleegkundige (indicatiestelling)	**Wet langdurige zorg (Wlz)** Toegankelijk via: CIZ (indicatiestelling) en zorgkantoren
1) Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen 2) Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), ook in het kader van jeugdstrafrecht (Zorgzwaartepakketten 1 t/m 7) 3) Zorg bij een lichte lichamelijke beperking (alleen bepaalde indicaties) 4) Zorg bij een (lichte) verstandelijke beperking (VG Zorgzwaarte pakketten 1 t/m 3 en LVG 1 t/m 5) 5) Vervoer bij begeleiding en persoonlijke verzorging 6) Kinderbescherming en jeugdreclassering 7) Gesloten jeugdzorg	1) Huisartsenzorg 2) Medisch specialistische zorg 3) Persoonlijke verpleging 4) Persoonlijke verzorging 5) Intensieve kindzorg met grondslag LG 6) Palliatief terminale zorg 7) Behandeling (individueel of groepsverband) om te leren omgaan met een zintuigelijke beperking	Zorg voor jongeren met een ernstige beperking of stoornis die blijvend 24-uurs zorg of permanent toezicht nodig hebben: 1) Lichamelijke beperking (LG): 2 en 4-7 2) Verpleging en verzorging (V&V) 4 en hoger 3) Zintuigelijke beperking (ZG): 1 en hoger 4) Verstandelijke gehandicaptenzorg (VG): 4 en hoger

Gemeenten hebben de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor alle jeugdhulp. De gemeente is verplicht de benodigde jeugdhulp te verlenen voor:

- Alle personen van 0 tot 18 jaar.
- Alle personen van 18 tot 23 jaar:
  - bij wie jeugdhulp is ingezet voor het 18e jaar en waarvan de gemeente van mening is dat verdere jeugdhulp noodzakelijk is;
  - die voor het 18e jaar jeugdhulp hebben ontvangen en die binnen een half jaar na het 18 jaar opnieuw in aanmerking komen voor jeugdhulp;
  - die gebruik maken van pleegzorg en waarbij de voortzetting van zorg nog nodig is;
  - die een strafbaar feit hebben begaan tussen het 18e en 23e jaar en waarvoor een maatregel (als bedoeld in artikel 77c van het wetboek van Strafrecht) is uitgesproken.

De regionale visie op jeugd is te zien via de volgende link: https://youtu.be/MzySPzccVtk

Jeugdwet

De gemeente is verantwoordelijk voor jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Gemeenten hebben de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld aan jongeren met een beperking, stoornis, aandoening of opgroeiproblemen. Door die verplichting, de jeugdhulpplicht, moeten gemeenten in ieder geval: de jongere adviseren welke hulp het beste past; samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen; zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang;
het adviseren van professionals met zorgen over een kind;
het adviseren van kinderen en jongeren met vragen en problemen;

Taken
De samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie zoeken;
Verplichting Jeugdwet en wet Passend onderwijs voor gemeenten en Samenwerkingsverbanden onderwijs om op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te voeren met het onderwijs over beleidsplan Jeugd gemeente en ondersteuningsplannen onderwijs.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
het adviseren over en het bepalen en inzetten van de aangewezen vorm van jeugdhulp;

Taken
Bepalen welke zorg vrij toegankelijk is en welke op basis van toewijzing.
Beschikbaar stellen vertrouwenspersonen voor jongeren en (pleeg)ouders die te maken hebben met jeugdhulpverlening. (vanaf 2019 door het Rijk gefinancierd, uitvoering via AKJ).
Ouderbijdrage bij verblijf Jeugdwet: in 2016 afgeschaft vanwege belemmeringen in de uitvoering jeugdhulpplicht en onuitvoerbaarheid van de inning.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp;
het compenseren van beperkingen in de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van kinderen en jongeren;

Taken
Jeugdhulp van goede kwaliteit aanbieden;
een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg opstellen;
Voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (jeugdhulpplicht) treffen;

Wettelijk verantwoordelijk voor:
het voorzien in een toereikend aanbod van gecertificeerde instellingen;
het voorzien in maatregelen om kindermishandeling te voorkomen.
het doen van een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming als een kinderbeschermingsmaatregel nodig is;

Taken
Jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering organiseren;
maatregelen voor de aanpak van kindermishandeling nemen;
de samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie zoeken;

Preventief en algemeen aanbod	Toegang	Maatwerk Vrijwillig kader	Maatwerk Gedwongen kader

Hoe voeren we deze taken uit?

Kinderopvang en onderwijs
Kinderopvang: Jeugdprofessional zijn gekoppeld aan locaties.
Onderwijs: afspraken via de Samenwerkingsverbanden PO en VO over Jeugdprofessionals op scholen en samenwerking op het terrein Jeugdzorg- Passend onderwijs. (businesscase)

Collectieve GGZ preventie
Uitvoering GGZ WNB Voorheen subsidie nu aanbesteding (Brabantse Wal gemeenten 3)

Jeugdgezondheidszorg
Wettelijke taak wet publieke gezondheid (basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg)
Uitvoering door:
0-4 jaar: Thuiszorg West-Brabant. 6 gemeenten (Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht, Roosendaal, Rucphen, Moerdijk)
4-19 jaar: GGD West-Brabant. GR 16 gemeenten
Naast de overeenkomst worden er lokaal plustaken bij TWB afgenomen.

Jeugd algemeen
Preventieve activiteiten: Kind aan Huis, Kiestraining (scheiding), Spelend opvoeden, Sociale Vaardigheidstraining
Uitvoering Wijzijn Traverse
Daarnaast nog opbouwwerk vanuit de Wmo

Jeugdprofessionals en Expertteam
In plaats van wijkteams te organiseren heeft WBW gekozen voor specifiek opgeleide jeugdprofessionals die de spin in het web van het stelsel vormen. De jeugdprofessionals worden aangestuurd door de gemeente. Zij hebben contacten in het voorliggend veld, bieden zelf ambulante hulp, wijzen niet vrij toegankelijke zorg toe en voeren regie over het verloop van de hulpverleningstrajecten.
Zij worden inhoudelijk ondersteund door een team van Experts.
Via aanbestedingstrajecten is SPRING gekozen als aanbieder. Zij verzorgen de opleiding, deskundigheidsbevordering, personele zaken van de jeugdprofessionals. Iedere gemeente bepaalt zelf hoeveel Jeugdprofessionals worden ingehuurd.

Niet vrij toegankelijke zorg
Regionaal contracteren WBW op basis van resultaatgerichte financiering. Open House systematiek: aanbieders krijgen een raamovereenkomst en worden betaald op het moment dat zij zorg leveren. Iedere zorgaanbieder die zorg kan leveren vanuit de kwaliteitseisen van de Jeugdwet kan een overeenkomst krijgen. Uitgangspunt is keuzevrijheid. Uitvoering door 7 zorgcombinaties voor hoog complexe zorg, ± 140 grote en kleine aanbieders laagcomplexe zorg. Sturing vanuit accountgesprekken door ZI2T en beleid

Persoonsgebonden budget
Is een financieringsvorm waarbij de ouders zelf de middelen beheren om zorg te bieden of in te kopen. Het wordt vooral gebruikt voor niet gebruikelijke zorg (zorg geleverd door ouders of netwerk) De betaling aan ouders verloopt via de Sociale Verzekeringsbank.

Jeugdhulp Algemeen
Regionale samenwerking West-Brabant West (9 gemeenten).
Beleidsplan: Beleidskader Zorg voor Jeugd 2018-2021
Zorg Informatie en Inkoop Team(ZI2T): inkoop, contractbeheer, innovatie en informatievoorziening (GRIP dashboard en kwaliteitsmonitor)
Dienstverleningsovereenkomst: Kassiersfunctie Roosendaal, werkgeverschap ZI2T,Ondersteuning Beleidsmatig en bestuurlijk overleg.

Veiligheid Jeugd
Gecertificeerde instellingen. Contracten maar ook de aansluiting tussen vrijwillig kader en gedwongen kader Contract met de 5 regio's in Brabant.
Veilig Thuis: Het organiseren van Veilig Gericht op het voorkomen, signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling.
Bieden advies bij meldingen of beoordelen, zetten een aanpak in en regelen ondersteuning. Zij voeren regie, bieden zelf geen hulp.
Gemeenschappelijk regeling 16 gemeenten. Breda is centrumgemeente.
Veilig Thuis is een gezamenlijke verantwoordelijkheid vanuit de Wmo, Jeugdwet en Veiligheid.
De Stuurgroep is samengesteld uit een burgemeester, wethouder Jeugd en wethouder Wmo uit elke regio.
Raad voor de Kinderbescherming
Verplicht samenwerkingsconvenant over de verzoeken tot onderzoek en samenwerking met de toegang Jeugd en GI's en Veilig Thuis. Wes-Brabant 16 gemeenten.

Jeugdzorg Plus
Gesloten Jeugdzorg op basis van een machtiging door de kinderrechter. De gemeente kan deze machtiging aanvragen met toestemming van ouders (vrijwillige gesloten plaatsing) of de GI of Raad voor de Kinderbescherming vraagt deze machtiging.
Contractering sinds 2020 met WBO en Zeeland, voorheen landsdeel Zuid. Hierdoor betere sturing en regionale plaatsing

3.3. Participatiewet

Het voornaamste doel van de Participatiewet is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden of te ondersteunen bij het werk. Hierbij gaat de voorkeur uit naar betaald werk, maar als dit niet mogelijk is, kan het ook gaan om vrijwilligerswerk. Het tweede doel van de Participatiewet is zorgen dat iedereen een inkomen heeft, ook mensen die niet in staat zijn in het eigen levensonderhoud te voorzien. De Participatiewet geeft een (aanvulling op het) inkomen tot het toepasselijke "sociaal minimum". Er bestaat alleen recht op een bijstandsuitkering (sociale bijstand) voor zover er geen andere, voorliggende, wettelijke regeling is. De bijstand is namelijk het laatste vangnet.

De doelgroep van de Participatiewet bestaat uit:

- mensen van 18 jaar en ouder die voor 1 januari 2015 onder de Wet werk en bijstand vielen;
- mensen van 18 jaar en ouder die voor 1 januari 2015 onder de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten vielen en die niet duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn;
- mensen van 18 jaar en ouder die voor 1 januari 2015 onder de Wet sociale werkvoorziening vielen.

Samen met de gemeenten Steenbergen en Woensdrecht vormen wij de Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD Brabantse Wal). De ISD voert voor deze gemeenten de taken uit op het gebied van de sociale zekerheid.

Participatie

De gemeente is verantwoordelijk voor alle mensen die kunnen werken maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Van gemeenten wordt verwacht dat zij deze groeiende doelgroep ondersteuning biedt zodat zij aan de slag gaan. Waar nodig is er ondersteuning om het salaris aan te vullen (inkomensondersteuning).
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om alle inwoners te laten meedoen in de samenleving. Mensen die moeten rondkomen van een minimuminkomen kunnen hierbij ondersteuning krijgen.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Mensen met een uitkering activeren en naar werk toe leiden.

Taken
- Mensen met een uitkering op weg helpen naar werk;
- Zelfstandige deelname aan de samenleving voor wie (nog) niet kan werken bevorderen;
- Begeleiding naar werk met loonkostensubsidie;
- Het bieden van beschut werk;
- Regie op door- en uitstroom van uitkeringsgerechtigden;
- Werkgeverdienstverlening om werkgevers te benaderen voor vacatures en werk voor de doelgroep;
- Verantwoordelijk voor de zittende groep mensen in WSW (Wet Sociale Werkvoorziening).

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Het inkomen aanvullen als mensen niet (geheel) het minimumloon kunnen verdienen.

Taken
- Het verstrekken van middelen voor de eerste levensbehoeften bij mensen die dit zelf tijdelijk niet kunnen:
  - De uitkering participatiewet (bijstandsuitkering);
  - Uitkering BBZ (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen);
  - Uitkering IAOW (wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers);
  - Uitkering IAOZ (wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen).
  - De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) regeling als onderdeel van het steunpakket voor ondernemers als gevolg van de coronacrisis.

Wettelijk verantwoordelijk voor:
Het zo veel mogelijk voorkomen en wegnemen van problemen rond armoede en schulden bij mensen.
Alle inwoners doen mee in de samenleving.

Taken
- Het bieden van een vangnet voor mensen met een minimuminkomen, om (sociale) uitsluiting te voorkomen.
- Het bevorderen van participatie en het beperken van de maatschappelijke kosten door het voorkomen en aanpakken van problematische schulden van inwoners door het bieden van schuldhulpverlening en preventie.

Hoe worden de wettelijke taken in de gemeente Bergen op Zoom uitgevoerd

Toegang

Een inwoner bijstand nodig heeft dan kan de inwoner zich melden bij de ***Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD)*** van de gemeente voor een intake en diagnose.
De aanvraag levensonderhoud wordt onderzocht om het recht op een bijstandsuitkering vast te stellen. Na uiterlijk acht weken krijgt de inwoner een besluit.

Werkzoekenden (ook niet-uitkeringsgerechtigden) kunnen terecht (of worden doorverwezen naar) bij het **WSP Werkcentrum Brabantse Wal**: een samenwerkingsverband bestaande uit de **Brabantse Wal gemeenten, UWV, WSP West-Brabant, SROI-punt, regionale uitzendbureaus, Grens Informatie Punt en Samen in de Regio.** Zij kunnen terecht voor matching op vacatures, testen, omscholing, cursussen en actuele informatie m.b.t. de arbeidsmarkt en het werken over de grens. Ook werkgevers kunnen terecht bij het Werkcentrum voor matching op vacatures, informatie over jobcoaching, subsidiering, banenafspraak, Social Return on Investment (**SROI**), en diverse regelingen.

Hulpwijzer Brabantse Wal is een website voor het vinden van praktische informatie, adressen en activiteiten op het gebied van het sociaal domein.

Bij Vraagwijzer (onderdeel van WijZijn) kunnen alle inwoners van de gemeente terecht met vragen en voor advies over welzijn, wonen, zorg, gezondheid en financiën.

Participatie

Algemeen: Het opstellen van beleid en de uitvoering vind plaats bij de **Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)**. Dit is een GR met de deelnemers Steenbergen, Woensdrecht en Bergen op Zoom. De ISD is onderdeel van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD) van de gemeente.

Er wordt door de ISD een **trajectplan** opgesteld op basis van de diagnose. Mensen met perspectief op werk, worden ondersteund om zo snel mogelijk zelfstandig aan de slag te gaan. Instrumenten zijn daarbij:
Arbeidstraining
Proefplaatsing
Garantiebanen
Loonkostensubsidie
No-riskpolis
(gebeurt grotendeels via het **Werkcentrum**).

Voor mensen die nog iets extra's nodig hebben om weer arbeidsfit te raken, geen of onvoldoende recente werkervaring en/of opleiding zijn er o.a. **Leerwerktrajecten** bij de WVS of via het ESF **project 'Aan de Slag'**. Instrumenten zijn daarbij:
Re-integratie
Detacheren
Jobcoaching
Begeleid werken
(Gebeurt grotendeels via **het Leerwerkbedrijf WVS**)

Voor de groep met beperkte loonwaarde die niet aan de slag kan bij reguliere werkgevers, heeft de gemeente de beschikking over het instrument **Beschut Werk** daarnaast werken er via het **WVS** nog mensen vanuit de oud- WSW (uitsterfconstructie).

Verder biedt de gemeente sociale activering als werken (nog) geen optie is, bijvoorbeeld via **Stichting Samenwerken, stichting Vrouwen Integratie Vandaag (VIV) of vrijwilligerswerk via het VIP**.

Inkomen

Via de **Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)** worden de volgende taken uitgevoerd:
-Het vaststellen van recht op uitkering participatiewet;
-Bepalen van de hoogte van de uitkering;
-Het voeren van de uitkeringenadministratie waaronder:
  - Het uitbetalen van de uitkering;
  - Verwerken van mutaties.
-**Terugvordering en Verhaal**;
-**Handhaving** op het naleven van rechten en plichten;
-**Boete onderzoeken**;
-**Bezwaar en Beroep**;
-**Sociale Recherche.**

Schuldhulp (onderdeel armoedebeleid)
De schuldhulpverlening wordt gemeente uitgevoerd door de **ISD Brabantse Wal**. Een aantal taken is aan verschillende ketenpartners opgedragen, zoals **de Kredietbank Nederland.** De gemeente voert daarbij de regie.

Schuldenpreventie en nazorg gebeurt onder andere via het project thuisadministratie door **Humanitas West-Brabant** en ondersteuning in financieel overzicht door **SchuldHulpMaatje**, zo biedt de gemeente ondersteuning aan inwoners die moeite hebben om hun administratie en financiën op orde te houden.

Via **WijZijn** wordt de cursus 'omgaan met geld' en budgetbegeleiding ingezet. Ook via een **convenant met woningcorporatie Stadlander** ter voorkoming van huisuitzettingen door betaalachterstand.

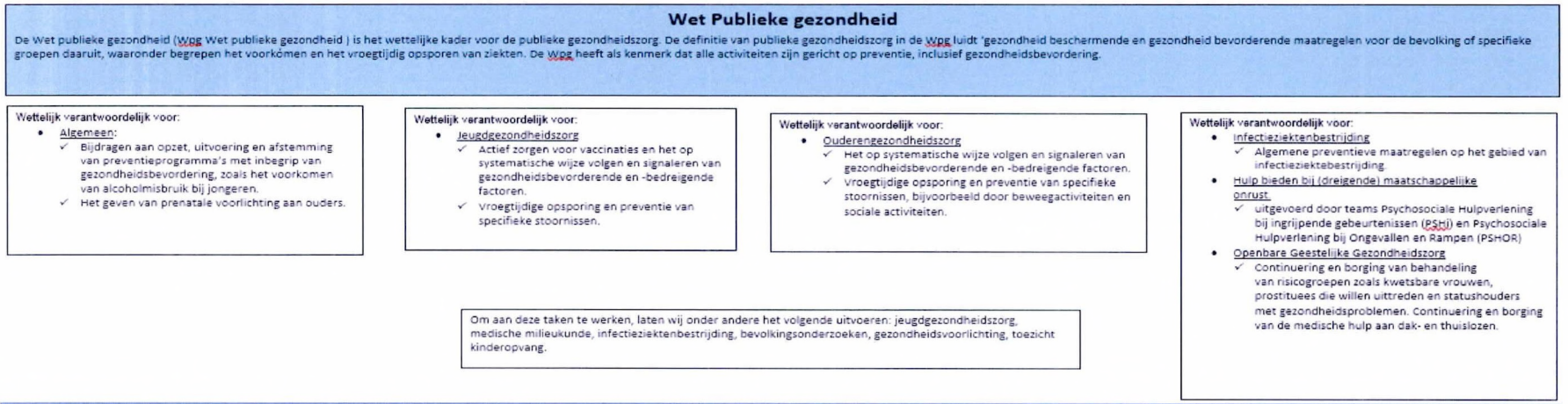
Minimaregelingen

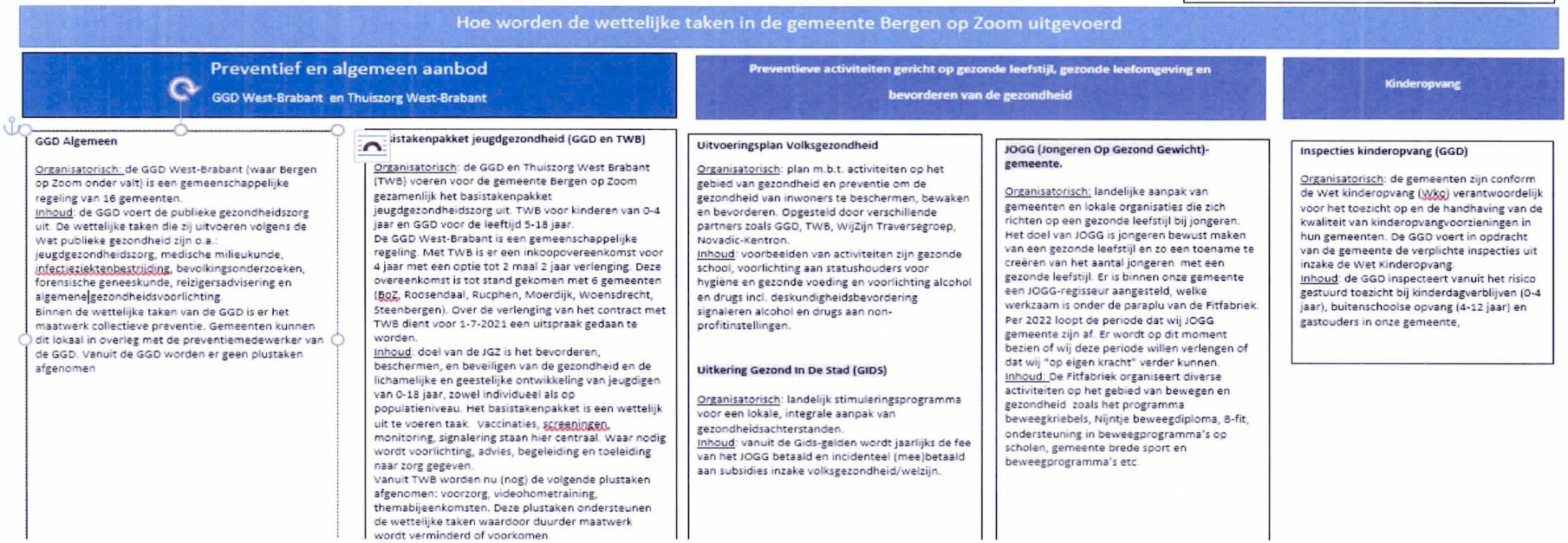
Bijzondere Bijstand waarbij het gaat om vergoeden van onvoorziene noodzakelijke kosten die niet door een andere regeling worden vergoed.
Individuele inkomenstoeslag De individuele inkomenstoeslag is een eenmalige uitkering voor wie langdurig heeft moeten rondkomen van een laag inkomen.
Individuele studietoeslag: Is een extra bedrag dat voor studerende inwoners met een arbeidshandicap, die moeite hebben om de studie te combineren met een bijbaan. Inwoner moet wel de mogelijkheid hebben om te werken, maar bent niet in staat tot om structureel bij te verdienen.
MPSK (Maatschappelijke Participatie Schoolgaande Kinderen) regeling via **Stichting Leergeld** is een lidmaatschap van een jeugd-, sport- of ontspanningsvereniging, het kunnen volgen van regulier zwemonderwijs voor de diploma's A en B of deelname aan een schoolreisje of schoolkamp.
De Sociaal Culturele Bijdrage voor lidmaatschap van een sport- of ontspanningsvereniging,, deelneming aan muziek- en/of dansonderwijs, bezoek aan zwembad, bibliotheek, theater, concert, museum, bioscoop en/of pretpark.
SOCIAAL MEDISCHE INDICATIE (SMI) kinderopvang is een vangnetregeling die gemeenten de mogelijkheid geeft om gezinnen tijdelijk financieel te ondersteunen in de kosten van de kinderopvang als zij door bepaalde medische of sociale omstandigheden tijdelijk niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag.
Verder bestaat de mogelijkheid voor **Kwijtschelding gemeentelijke belastingen** via belastingsamenwerking West-Brabant en de mogelijkheid aan tot **deelname aan een Collectieve Ziektekostenverzekering voor minima.**
Voedselbank via Stichting Goed Ontmoet Huishoudens worden naar de voedselbank verwezen door hulpverlenende instanties en bewindvoerders. Het voedsel wordt gratis beschikbaar gesteld door supermarkten en andere leveranciers van voedsel.
Via uitvoering **van Wet op de lijkbezorging** door de ISD, wordt de uitvaart verzorgd wanneer de overledene geen directe nabestaanden heeft of omdat de familie zelf geen geld heeft. Het **Noodfonds** is het slotstuk van de minimaregelingen, als noodvoorziening voor situaties waarin door bestaande maatregelen niet in wordt voorzien en waarin snelle hulp is geboden. Uitvoering gebeurt via **WijzijnTraverse.**

3.4. Wet Publieke Gezondheid

De wet regelt de organisatie van de openbare gezondheidszorg, de bestrijding van infectieziektecrises en de isolatie van personen/vervoermiddelen die internationaal gezondheidsgevaren kunnen opleveren. Ook regelt de wet de jeugd- en ouderengezondheidszorg. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale invulling en uitvoering en hebben de opdracht tot:

- afstemming met de curatieve gezondheidszorg, bijvoorbeeld met lokale zorgaanbieders.
- afstemming met geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
- het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen van gemeenten.

3.5 Onderwijs

Kinderen ontwikkelen zich via onderwijs en leren vaardigheden om zich een positie te verwerven in de maatschappij. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven, onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan, toe te zien op de leerplicht en diverse andere specifieke wettelijke taken.

Wettelijke taken onderwijs

Grondwet
In de grondwet liggen de grondrechten van de burgers van Nederland vast
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- De gemeente moet zorgen dat er voldoende openbaar onderwijs is

Wet op het primair onderwijs
Deze wet bepaalt de wettelijke bepalingen voor het basisonderwijs en de speciale scholen voor het basisonderwijs
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- De gemeente moet zorgen dat er voldoende openbaar onderwijs is
- De gemeente moet minimaal éénmaal per jaar een Lokale Educatieve Agenda organiseren
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening Leerlingenvervoer
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Wet op het voortgezet onderwijs
Deze wet bepaalt de wettelijke bepalingen voor het basisonderwijs
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- De gemeente moet zorgen dat er voldoende openbaar onderwijs is
- De gemeente dient afspraken te maken in het kader van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdige Schoolverlaten
- De gemeente moet minimaal éénmaal per jaar een Lokale of Regionale Educatieve Agenda organiseren
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening Leerlingenvervoer
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Wet op de expertisecentra
Deze wet bepaalt de wettelijke bepalingen voor het speciaal onderwijs
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- De gemeente dient afspraken te maken in het kader van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdige Schoolverlaten
- De gemeente moet minimaal éénmaal per jaar een Lokale of Regionale Educatieve Agenda organiseren
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening Leerlingenvervoer
- De gemeente moet uitvoering geven aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Deze wet bepaalt de wettelijke bepalingen voor het beroepsonderwijs en het volwasseneronderwijs en volwasseneneducatie
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- De gemeente dient afspraken te maken in het kader van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdige Schoolverlaten
- De gemeente dient zorg te dragen voor formeel en informeel taalonderwijs aan volwassen

Leerplichtwet
Deze wet legt de wettelijke verplichting vast om kinderen onderwijs te laten volgen
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
De gemeente houdt toezicht op de naleving van de leerplichtwet:
- Leerplicht voor leerlingen van 5 tot 16 jaar
- Kwalificatie plicht voor jongeren van 16 en 17

Wet ontwikkelingskans door kwaliteit en educatie (OKE)
Deze wet heeft als doel om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
Uitvoering geven aan het landelijke onderwijs kansenbeleid

Wet kinderopvang
Deze wet regelt bepaalt dat ouders, werkgevers en de overheid samen verantwoordelijk zijn voor de kosten van de kinderopvang. Daarnaast regelt de wet aan welke kwaliteitseisen de kinderopvang moet voldoen en hoe het toezicht daarop is geregeld.
Gemeentelijke verantwoordelijkheden:
- Opdrachtgever van het toezicht door de GGD
- Handhaving bij overtreding van de kwaliteitseisen

Uitwerking gemeentelijke taken onderwijs

Zorgdragen voor voldoende openbaar onderwijs
Beleidsvrijheid
Er is geen beleidsvrijheid met betrekking tot het openbaar onderwijs.
- Het college benoemt, op bindende voordracht, de bestuursleden van de stichting RSG 't Rijks en de gemeenteraad benoemt de Raad van Toezicht van Stichting SOM, eveneens op bindende voordracht.

Financiën:
- De gemeente heeft geen financiële verplichtingen m.b.t. het openbaar onderwijs.
- Het college stelt jaarlijks de jaarrekening en begroting van RGS 't Rijks vast, voor Stichting SOM gebeurt dit door een Raad van toezicht.

Lokale Educatieve Agenda (LEA) en Regionaal Educatieve Agenda (REA)
Beleidsvrijheid
- LEA: Er is wettelijk vastgelegd dat er over de doorgaande leerlijn tussen voorschool en vroegschool overleg moet worden gevoerd met de aanbieders van peuteropvang en schoolbesturen.
  Tijdens de LEA kunnen ook andere lokale onderwijsgerelateerde onderwerpen worden besproken
- REA: Er is wettelijk vastgelegd dat er over het ondersteuningsplan van de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de beleidsnota Jeugd op overeenstemming gericht overleg gevoerd moet worden tussen gemeente, schoolbesturen van het primair onderwijs en schoolleiders van het voortgezet onderwijs. Dit is op de schaal van de Brabantse Wal gemeenten voor het primair onderwijs, aangevuld met de gemeente Tholen voor het voortgezet onderwijs.
- Tijdens de REA kunnen ook andere lokale onderwijsgerelateerde onderwerpen worden besproken

Financiën:
- De gemeente heeft geen financiële verplichtingen m.b.t. de LEA of REA.

Onderwijshuisvesting
Beleidsvrijheid:
- Er is beperkte beleidsvrijheid ten aanzien van onderwijshuisvesting.
- De gemeente is wettelijk verplicht zorg te dragen voor onderwijshuisvesting.
- Dit wordt vastgelegd in de gemeentelijke verordening onderwijshuisvesting.
- De gemeente heeft de onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs doormedecentraliseerd aan de schoolbesturen.

Financiën:
- De gemeente heeft in het Integraal huisvestingsplan opgenomen welke scholen voor primair en bijzonder onderwijs voor vervanging, verbouwing of uitbreiding in aanmerking komen. De middelen worden in december 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.
- De vergoeding aan de schoolbesturen voor de scholen voor voortgezet onderwijs bedragen in totaal € 2.519.964,57. De vergoedingen worden jaarlijks geïndexeerd met een landelijk geldend percentage.

Onderwijskansenbeleid
Beleidsvrijheid
- Er is beleidsvrijheid met betrekking tot de inzet van het budget, binnen de landelijk gestelde kaders.

Financiën:
- De gemeente ontvangt in 2021 € 2.903.265,- aan geoormerkte rijksmiddelen.
- De gemeente legt jaarlijks een sisa-verantwoording af voor de uitgaven.

Leerlingenvervoer
Beleidsvrijheid
- Er is geen beperkte beleidsvrijheid met betrekking tot het leerlingenvervoer, de VNG heeft voorzien in een standaard verordening leerlingenvervoer, waarbinnen kleine nuances mogelijk zijn.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanbesteding van de vervoerder van het leerlingenvervoer, hierbij is de gemeente gebonden aan de Europese aanbestedingsregels.

Financiën:
- De gemeente heeft voor 2021 een bedrag van € 779.730,- opgenomen voor leerlingenvervoer.

Regionale Meldcode Voortijdig schoolverlaten (RMC VSV)
Beleidsvrijheid
- Er is beperkte beleidsvrijheid met betrekking tot reguliere uitvoering RMC VSV.
- Gemeenten kunnen projecten aandragen die in aanmerking komen voor projectfinanciering.

Financiën:
- De gemeente ontvangt via het Rijk geoormerkte rijksmiddelen (zie leerplicht)
- Er zijn voor projecten extra geoormerkte middelen beschikbaar vanuit regionaal VSV-budget

Uitvoeren leerplichtwet
Beleidsvrijheid
- Er is geen beleidsvrijheid met betrekking tot het uitvoeren van de leerplichtwet
- Landelijk zijn door Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en RMC, normen bepaald voor de benodigde personele bezetting. De gemeente Bergen op Zoom hanteert de minimaal bepaalde personele bezetting.

Financiën:
- De gemeente heeft voor een bedrag van € 233.266,- aan salanskosten
- De gemeente betaalt € 35.759,- aan de gemeenschappelijke rekening
- De gemeente betaalt voor de Brabantse Wal per saldo € € 29.122,98 aan de netwerksamenwerking
- De gemeente ontvangt via de 250.199,- aan rijksmiddelen RMC/VSV via de gemeente Breda

Gymonderwijs
Beleidsvrijheid
- Er is beperkte beleidsvrijheid met betrekking tot het gymonderwijs. De gemeente is verplicht zorg te dragen voor voldoende gymonderwijs, door ofwel het bouwen van gymlokalen bij de scholen of het beschikbaar stellen van gemeentelijke sporthallen. De gemeente zorgt bij het gebruik van de gemeentelijke sporthallen voor het vervoer tussen school en sporthal als de afstand verder is dan 1 km. Dit is opgenomen in de verordening onderwijshuisvesting. Scholen die hun gymzalen aan andere scholen ter beschikking stellen, ontvangen vanuit de gemeente een vergoeding op basis van landelijk vastgestelde normen.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanbesteding van de vervoerder van het gymvervoer, hierbij is de gemeente gebonden aan de Europese aanbestedingsregels.

Financiën:
- De begrote kosten voor het gymvervoer voor 2021 bedragen € 223.268,-
- De begrote kosten voor huur en lease van gymlocaties voor 2021 bedragen € 179.997,44.
- De begrote vergoeding aan schoolbestuur aan medegebruik zijn begroot op € 88.208,06.

Toezicht en handhaving wet KO
Beleidsvrijheid
- Er is geen beleidsvrijheid ten aanzien van het toezicht op de kinderopvang en de handhaving als de in de wet KO opgenomen voorschriften niet worden nageleefd. Het is wettelijk bepaald dat het toezicht door de GGD wordt uitgevoerd en dat de gemeente verantwoordelijk is voor handhaving.

Financiën:
- In de begroting is voor het toezicht een bedrag van € 98.279,- opgenomen.
- De gemeente stelt ten behoeve van handhaving ambtelijke capaciteit beschikbaar.

Formeel en informeel taalonderwijs volwassenen
Beleidsvrijheid
- Er is beperkte beleidsvrijheid. De gemeenten zijn wettelijk verplicht om zorg te dragen voor formeel en informeel taalonderwijs volwassenen.
- De gemeente Breda beheert de geoormerkte rijksmiddelen voor de 16 regiogemeenten. Er wordt in regionaal verband een regioplan opgesteld, waarbij er beperkte lokale invulling is. Er is aangegeven dat de meeste middelen als subsidie worden verleend aan Cuno en de bibliotheken. In de gemeente Bergen op Zoom bestaat de lokale invulling uit een aparte subsidie die door de gemeente Breda wordt verleend aan Vrouwen Integratie Vandaag.

Financiën:
- De gemeente Breda verleend alle subsidies voor de gehele regio. Het deel wat betrekking heeft op de gemeente Bergen op Zoom bedraagt circa € 250.000,-.

4. De Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein

De inwoners kunnen op één plek bij de gemeente terecht met al hun vragen over het sociaal domein. In 2019 is hiervoor de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD) opgericht. De USD bestaat uit medewerkers Wmo, Jeugd en ISD. Daarnaast is er een cluster Intake en zijn er procesregisseurs.

4.1 De USD in een notendop

Tot en met 2018 waren er drie verschillende gemeentelijke toegangen: team Wmo, CJG/Jeugd en de ISD (participatie, levensonderhoud en minimabeleid). Dit betekende dat een inwoner die meerdere vragen om ondersteuning had, zijn of haar vraag op meerdere plekken moest stellen en dat de ondersteuning vanuit verschillende wetten niet op elkaar werd afgestemd. Om deze reden en vanuit financieel oogpunt, is de USD opgericht. Met het werken binnen één USD werken we aan de volgende doelen:

- Inwoners hebben een eenduidig aanspreekpunt bij hulpvragen;
- De vragen van inwoners staan centraal;
- Er wordt gezocht naar samenhangende oplossingen;
- De eigen kracht van inwoners en hun sociaal netwerk wordt meegenomen in de oplossing;
- Het versterken van de eigen kracht van inwoners en het sociaal netwerk, waardoor de vraag naar professionele zorg- en dienstverlening afneemt;
- Meer samenhang in de zorg- en dienstverlening waardoor interventies effectiever en efficiënter worden.

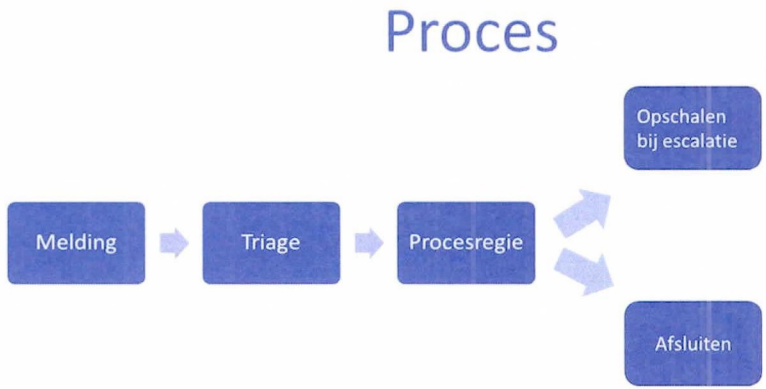
4.2 De USD: algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

De gemeente heeft er voor gekozen om de toegang tot maatwerkvoorzieningen zelf in de hand te houden. Dit wordt uitgevoerd door de USD.
Wanneer een inwoner zich meldt bij de USD kan tijdens de gesprekken blijken dat de inwoner al is geholpen met het wijzen van de weg of de inzet van algemene voorzieningen.

De medewerkers van de USD zijn dan ook goed op de hoogte van het aanbod aan algemene voorzieningen.

Het komt ook voor dat inwoners die wel een maatwerkvoorziening nodig hebben, zich melden bij de maatschappelijke partners of dat maatschappelijke partners zelf signaleren dat inwoners een maatwerkvoorziening nodig hebben. Daarom werken de USD en de maatschappelijke partners met elkaar samen. De samenwerking is gericht op:

- het bereiken van inwoners met een ondersteuningsvraag;
- de verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorziening en preventie.

4.3 De USD: Intaketeam, vraagbehandeling en procesregie

Het intaketeam behandelt alle (nieuwe) aanvragen, meldingen en mutaties. Daar waar mogelijk beantwoordt het intaketeam zelf de vragen, wijst inwoners de weg en handelt eenvoudige aanvragen af. Als het intaketeam de vragen niet zelf af kan handelen, dan zet het intaketeam deze vragen uit bij de Wmo-adviseurs, Jeugdprofessionals of klantmanagers. Meestal kunnen zij de vraag oppakken en afhandelen.

Als er sprake is van complexe problematiek die meerdere leefgebieden raakt, er veel partijen betrokken zijn en de casus vastloopt dan wordt de procesregisseur van de gemeente ingezet. Procesregie hanteert een integrale aanpak. Er wordt oplossingsgericht meegedacht en de ketenpartners worden gefaciliteerd om elkaar te vinden en het gesprek met elkaar aan te gaan. De procesregisseur stelt in samenwerking met de ketenpartners een regieplan op en stuurt op een duurzame oplossing en bewaakt dat afspraken worden nagekomen.

Het proces ziet er als volgt uit:

1. Melding: er komt een melding binnen van een casus bij procesregie.
2. Triage: de procesregisseurs bepalen of het een casus is voor procesregie. De volgende criteria worden hiervoor gebruikt:
   - complexe problematiek;
   - meerdere domeinen;
   - vastlopend;
   - zwervend;
   - na afschalen Zorg- en Veiligheidshuis of Veilig Thuis.

3. Procesregie: als procesregie de casus oppakt dan doet de procesregisseur onderzoek. Dit onderzoek is heel breed en gaat over verschillende domeinen. Ook de verschillende betrokken partners worden bij het onderzoek betrokken.
4. Opschalen bij escalatie: als er sprake is van onveiligheid voor de persoon in kwestie of voor de omgeving van de persoon dan wordt er opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis, Veilig Thuis of de adviseur Openbare Orde en Veiligheid. De procesregie wordt dan overgedragen naar een van deze partijen.
5. Afsluiten: als er in de casus voldoende doorbraak is gepleegd dan kan procesregie de werkzaamheden weer overdragen naar het reguliere proces.

5. De transformatie: van maatwerk naar preventief voorliggend veld

Om 'Iedereen doet mee' mogelijk te maken zet de gemeente zowel algemene voorzieningen als maatwerkvoorzieningen in. Een belangrijk speerpunt binnen het Sociaal Domein is 'de beweging naar voren': Een grotere inzet van preventie / vroegsignalering en algemene voorzieningen door het 'voorliggend veld' ter voorkoming van de inzet van duurder maatwerk. Met andere woorden: lichte ondersteuning waar mogelijk, zwaardere (specialistische) ondersteuning waar nodig. Het gaat hierbij, naast het afvlakken van de groei van het aantal maatwerkindicaties, ook om het bieden van de juiste ondersteuning en zorg op het juiste moment met het oog op het welzijn van de inwoners.

Algemene voorzieningen (preventief voorliggend veld)
Vrij toegankelijke ondersteuning.

- Voor de lichtere ondersteuningsvragen.
- Goedkopere vorm van ondersteuning.
- Er is geen verwijzing nodig, iedereen kan er gebruik van maken.
- Er is sprake van een preventieve werking.

Maatwerkvoorzieningen
Niet vrij toegankelijke ondersteuning en zorg.

- Voor specialistische ondersteunings- en zorgvragen.
- Duurdere vorm van ondersteuning en zorg
- Hiervoor is een verwijzing nodig van USD (integrale intake) een arts of rechter.

In de praktijk en door het monitoren blijkt, dat er teveel verwijzingen direct naar maatwerkvoorzieningen gaan en dat er te weinig wordt (terug)verwezen naar algemene voorzieningen. Dit komt o.a. door:

- Demografische factoren: We lijken te maken te hebben met veel problematiek t.o.v. andere gemeenten waardoor er meer gebruik wordt gemaakt van het maatwerk;
- De toegang via de huisarts en de USD waarbij direct verwezen wordt naar maatwerk en de mogelijkheden van het voorliggend veld te vaak onbenut blijven;
- Er niet voor alle ondersteuningsvragen passend aanbod is in het voorliggend veld waardoor in die gevallen maatwerk nodig is;
- Er te weinig verbinding is tussen de voorzieningen in het voorliggend veld en de USD.

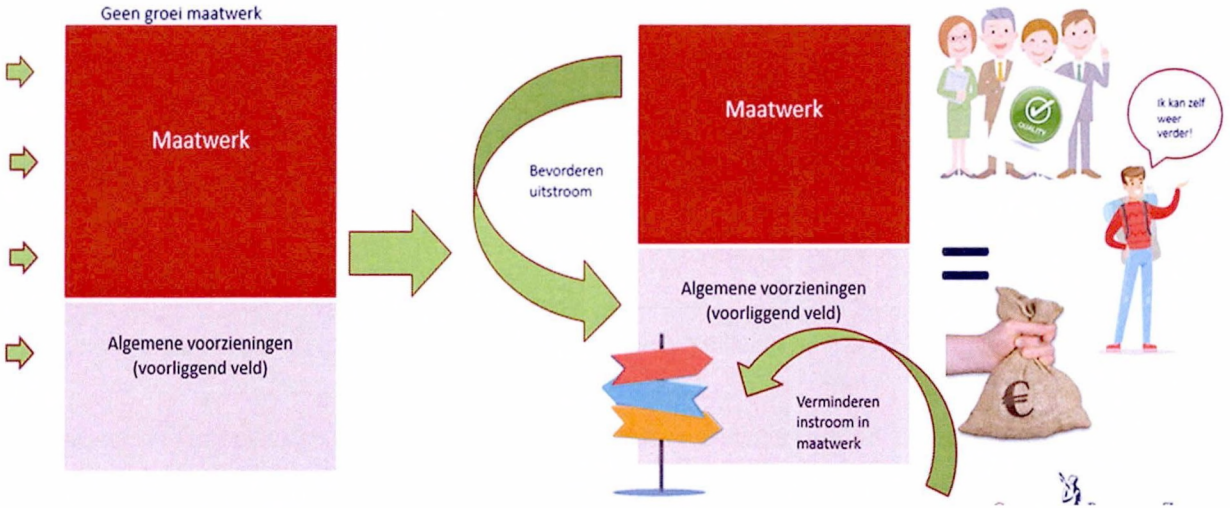
Conclusie is dat mensen nog in onvoldoende mate passende ondersteuning op het juiste moment ontvangen en dat de kosten voor maatwerkvoorzieningen blijven stijgen.

Er zijn sinds het begin van de transformatie grote stappen gezet: o.a. het formeren van de USD, integraal werken in de uitvoering, 1 aanpak voor de multi-problem gezinnen en procesregie.

De volgende stap in de transformatie is om het effect te vergroten door de verbinding met de algemene voorzieningen te versterken. Adequaat gebruik van deze voorzieningen is ook nodig voor het verminderen van de meerkosten op maatwerkvoorzieningen.

Doel: een passend en toereikend aanbod van algemene voorzieningen om inwoners tijdig de juiste preventieve zorg/ondersteuning/hulp te bieden en zo te voorkomen dat problemen groter worden en ter behandeling zijn aangewezen op maatwerkvoorzieningen.

Resultaat: wanneer inwoners tijdig en adequaat worden geholpen draagt dit bij aan hun welzijn. Door adequaat gebruik van algemene voorzieningen neemt de groei van het huidig aantal indicaties voor maatwerkvoorzieningen af c.q. niet verder toe.
Omdat de preventieve ondersteuning met algemene voorzieningen meestal goedkoper is dan een maatwerkvoorziening, levert dit op de lange termijn een besparing op m.b.t. de wettelijke taak om ondersteuning en zorg aan inwoners te bieden.

6 Financiën in het sociaal domein

Gemeentefonds

Verreweg het meeste geld komt vanuit het Gemeentefonds van het Rijk (ongeveer 60%). Het gaat om diverse geldstromen die via diverse berekeningsmethodes en maatstaven worden toegewezen aan de gemeente. Dit geld is dus niet geoormerkt (bedoeld om uit te geven aan een vooraf bepaald onderwerp). Het Rijk geeft gemeenten zoveel mogelijk vrijheid om het geld uit te geven aan zaken die het hardst nodig zijn.

BUIG

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van:

- uitkeringen Participatiewet;
- uitkeringen IOAW (inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers)
- uitkeringen IOAZ (inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen)
- uitkeringen Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers)
- loonkostensubsidie (compensatie voor een werknemer met een ziekte/handicap waardoor deze persoon niet in staat is het minimumloon te verdienen)

De hoogte van de rijksbijdrage BUIG beweegt mee met de conjunctuur. Dus bij een minder goede economie waardoor meer mensen een beroep doen op de bijstand is het budget voor BUIG ook hoger. Dit geldt ook andersom.

Wanneer de instroom in de bijstand lager is en de uitstroom in de bijstand hoger is dan gemiddeld in Nederland, kan een gemeente een voordeel op de rijksbijdrage voor de BUIG hebben. Dat is echter van een aantal factoren afhankelijk, zoals gemeentegrootte en of de gemeente behoort tot de zogenoemde 'voordeelgemeente' op BUIG of juist niet.

In september vóór het betreffende jaar, wordt het voorlopige budget BUIG bekend gemaakt door het Rijk. Vervolgens wordt in mei het nader voorlopige budget BUIG door het Rijk bekend gemaakt. Dit budget is dan meestal bijgesteld, aan de hand van gegevens over onder meer werkloosheid en conjunctuur. Pas in september van het betreffende jaar wordt het definitieve BUIG budget bekend gemaakt. Omdat het rijksbudget BUIG gedurende het jaar bijgesteld wordt, is een prognose over een tekort of overschot niet goed in te schatten.

6.1 Realistisch begroten

Omdat de gelden in het gemeentefonds voor het sociaal domein niet meer geoormerkt worden, maakt de gemeente een realistische inschatting van het budget dat uitgegeven zal worden aan de onderdelen in het sociaal domein. Er wordt daarbij gekeken naar relevante ontwikkelingen:

- de omvang en ontwikkeling van het cliëntenbestand
- verwacht percentage stijging of daling van aanvragen
- verwacht percentage prijsstijging.
- Loonkostenontwikkeling bij de zorgaanbieders.

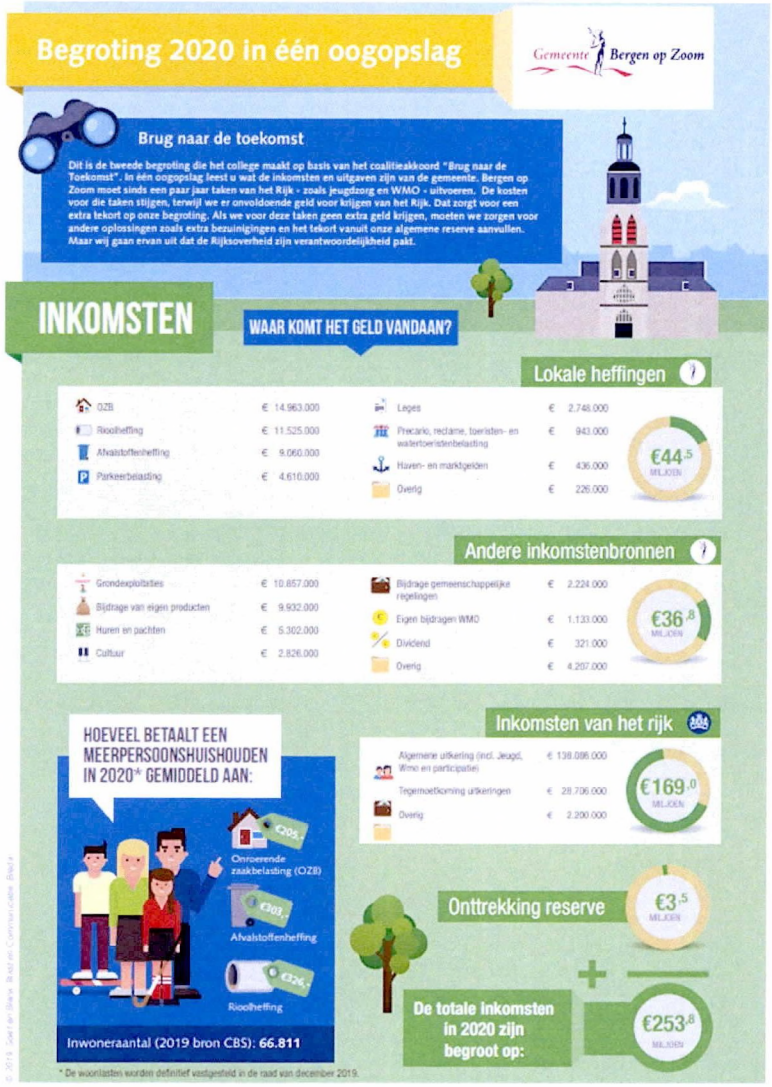
Hoewel het steeds beter lukt om analyses te maken van de ontwikkelingen die verwacht worden, gaat het in het sociaal domein wel om een open eind financiering. Van te voren valt niet precies te zeggen hoeveel mensen een beroep zullen doen op het sociaal domein. Ook kan er sprake zijn van onvoorziene omstandigheden zoals bijvoorbeeld de COVID-19 pandemie. Die had niemand verwacht, maar heeft wel grote impact op onze samenleving.
Daarnaast is de begroting al vier maanden voordat het begrotingsjaar begint gereed. De actualiteit van het zorglandschap en de maatschappelijke ontwikkelingen maakt dat deze begroting dan gaandeweg moet worden bijgesteld. De concernberichten worden gebruikt om bij te stellen op basis van de dan bekende gegevens.
In de tabel in paragraaf 6.3 is dit zichtbaar als: 'begroting 2019 na wijziging'.

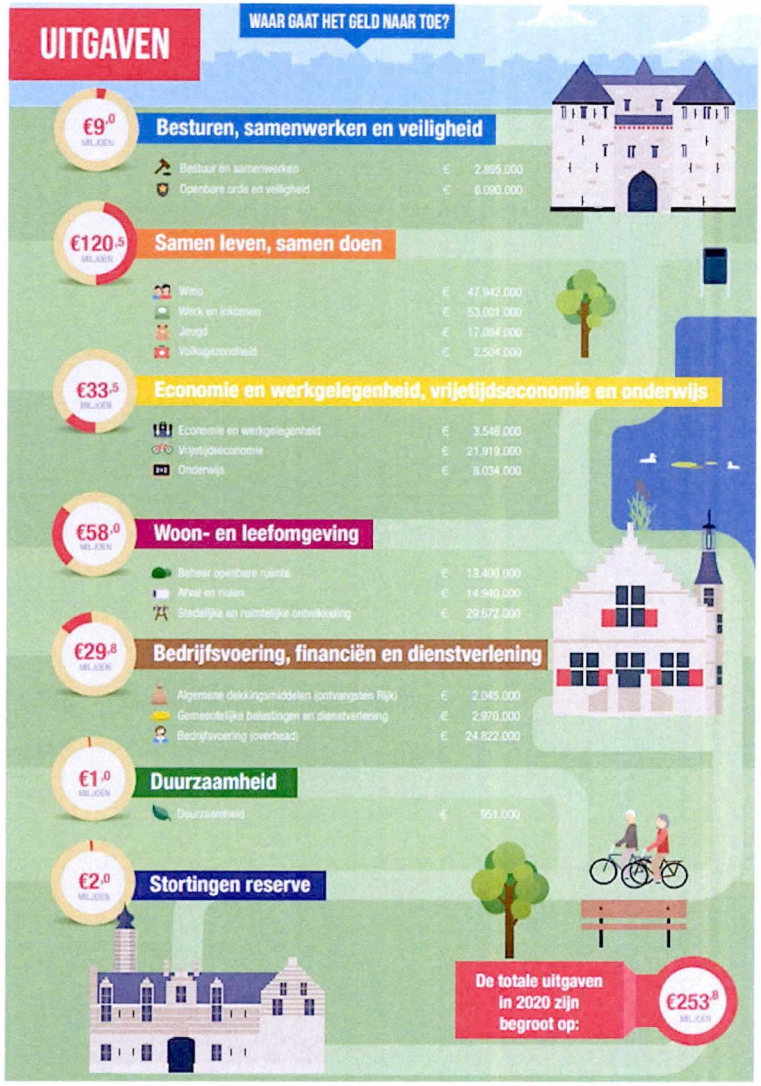
6.2 Financiën sociaal domein Bergen op Zoom 2020

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten aangegeven van de gemeente Bergen op Zoom voor WMO, jeugd en participatie. De baten betreffen hier de opbrengsten die de gemeente specifiek krijgt voor het product. Bij de WMO is een baat bijvoorbeeld de eigen bijdrage. Bij Participatie zijn dit de BUIG gelden van het Rijk en de terugvorderingen van uitkeringen. De lasten zijn de uitgaven van de gemeente. Het verschil tussen de baten en lasten wordt betaald uit de algemene middelen van de gemeente. Deze middelen ontvangt de gemeente uit het gemeentefonds of uit eigen inkomsten zoals belastingen.

Baten en lasten Bergen op Zoom					
x1000	**Realisatie 2018**	**Begroting 2019 voor wijziging**	**Begroting 2019 na wijziging**	**Realisatie 2019**	**Begroting 2020**
WMO baten	-3.009	-2.507	-2.442	-3.156	-2.486
WMO lasten	43.727	40.541	48.721	50.980	47.942
WMO totaalsaldo baten en lasten	**40.718**	**38.034**	**46.279**	**47.824**	**45.456**
Werk & inkomen baten	-30.637	-30.101	-29.791	-30.032	-29.824
Werk & inkomen lasten	52.248	53.831	53.778	52.727	53.001
Werk & inkomen totaalsaldo baten en lasten	**21.611**	**23.730**	**23.987**	**22.695**	**23.177**
Jeugd baten	-13	-11	0	0	-12
Jeugd lasten	16.547	15.022	19.054	20.394	17.084
Jeugd totaalsaldo baten en lasten	**16.534**	**15.011**	**19.054**	**20.394**	**17.072**

Onderstaande figuur geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven van de totale begroting van Bergen op Zoom van 2020. Op deze afbeelding is ook te zien hoe de uitgaven van het sociaal domein zich verhouden tot de rest van de begroting.

Begroting 2020 in één oogopslag
Gemeente Bergen op Zoom
Brug naar de toekomst
Dit is de tweede begroting die het college maakt op basis van het coalitieakkoord "Brug naar de Toekomst". In één oogopslag leest u wat de inkomsten en uitgaven zijn van de gemeente. Bergen op Zoom moet sinds een paar jaar taken van het Rijk - zoals jeugdzorg en WMO - uitvoeren. De kosten voor die taken stijgen, terwijl we er onvoldoende geld voor krijgen van het Rijk. Dat zorgt voor een extra tekort op onze begroting. Als we voor deze taken geen extra geld krijgen, moeten we zorgen voor andere oplossingen zoals extra bezuinigingen en het tekort vanuit onze algemene reserve aanvullen. Maar wij gaan ervan uit dat de Rijksoverheid zijn verantwoordelijkheid pakt.
INKOMSTEN
WAAR KOMT HET GELD VANDAAN?
Lokale heffingen
OZB € 14.963.000
Rioolheffing € 11.525.000
Afvalstoffenheffing € 9.060.000
Parkeerbelasting € 4.610.000
Leges € 2.748.000
Precario, reclame, toeristen- en watertoeristenbelasting € 943.000
Haven- en marktgelden € 436.000
Overig € 226.000
€44.5 MILJOEN
Andere inkomstenbronnen
Grondexploitaties € 10.857.000
Bijdrage van eigen producten € 9.932.000
Huren en pachten € 5.302.000
Cultuur € 2.826.000
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen € 2.224.000
Eigen bijdragen WMO € 1.133.000
Dividend € 321.000
Overig € 4.207.000
€36.8 MILJOEN
Inkomsten van het rijk
Algemene uitkering (incl. Jeugd, Wmo en participatie) € 138.086.000
Tegemoetkoming uitkeringen € 28.706.000
Overig € 2.200.000
€169.0 MILJOEN
HOEVEEL BETAALT EEN MEERPERSOONSHUISHOUDEN IN 2020* GEMIDDELD AAN:
€205,-
Onroerende zaakbelasting (OZB)
€303,-
Afvalstoffenheffing
€326,-
Rioolheffing
Inwoneraantal (2019 bron CBS): 66.811
Onttrekking reserve
€3.5 MILJOEN
De totale inkomsten in 2020 zijn begroot op:
€253.8 MILJOEN
* De woonlasten worden definitief vastgesteld in de raad van december 2019.

UITGAVEN
WAAR GAAT HET GELD NAAR TOE?
€9.0 MILJOEN
Besturen, samenwerken en veiligheid
Bestuur en samenwerken € 2.865.000
Openbare orde en veiligheid € 6.090.000
€120.5 MILJOEN
Samen leven, samen doen
Wmo € 47.942.000
Werk en inkomen € 53.001.000
Jeugd € 17.084.000
Volksgezondheid € 2.504.000
€33.5 MILJOEN
Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs
Economie en werkgelegenheid € 3.546.000
Vrijetijdseconomie € 21.919.000
Onderwijs € 8.034.000
€58.0 MILJOEN
Woon- en leefomgeving
Beheer openbare ruimte € 13.400.000
Afval en riolen € 14.940.000
Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling € 29.672.000
€29.8 MILJOEN
Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Algemene dekkingsmiddelen (ontvangsten Rijk) € 2.045.000
Gemeentelijke belastingen en dienstverlening € 2.970.000
Bedrijfsvoering (overhead) € 24.822.000
€1.0 MILJOEN
Duurzaamheid
Duurzaamheid € 951.000
€2.0 MILJOEN
Stortingen reserve
De totale uitgaven in 2020 zijn begroot op:
€253.8 MILJOEN

7 Samenwerking in het sociaal domein met andere gemeenten

Binnen het sociaal domein werkt de gemeente op veel terreinen samen met andere gemeenten in de regio. Uitgangspunt bij de samenwerking is dat de samenwerking inhoudelijk meerwaarde heeft en de kosten opwegen tegen de baten. Met welke gemeenten wordt samengewerkt op een taak wordt bepaald door:

- de omvang van de taal / het verdelen van werkzaamheden over meerdere gemeenten;
- de schaalgrootte, contractering van grote partijen;
- het financiële voordeel;
- door het Rijk opgelegde regio's;
- centrumgemeente;
- gemeenschappelijke regeling.

De samenwerking varieert van:

- 3 gemeenten op de Brabantse Wal : ISD, Wmo, leerlingenvervoer
- 5 of 6 gemeenten: Leerplicht, Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar, Maatschappelijke opvang, Beschermd wonen
- 8 of 9 gemeenten: Veiligheidshuis, Werkgevers Service Punt, Jeugd
- 16 gemeenten: Veiligheid Jeugd, Veilig Thuis, Wmo Deeltaxi vervoer.

Overzicht samenwerkingsverbanden:

Participatiewet:

- ISD Brabantse Wal (gemeenschappelijke regeling): Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht
- WVS leerwerkbedrijf (gemeenschappelijke regeling): Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht, Roosendaal, Zundert, Rucphen, Halderberge, Moerdijk, Etten-Leur.
- Werkgevers Service Punt West-Brabant/Werkgevers Service Punt Brabantse Wal (arbeidsmarktregio): 16 gemeenten. Lokale WSP met Brabantse Wal gemeenten.
- Regionaal Werk Bedrijf: GR, valt onder de Regio West-Brabant

WMO/zorg:

- WMO: informele netwerksamenwerking op beleid en inkoop, Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht. Op corona ook met D6 (Roosendaal, Zundert, Rucphen, Halderberge, Moerdijk, Etten-Leur).
- Beschermd wonen / Maatschappelijke Opvang: Bergen op Zoom is centrumgemeente voor Roosendaal, Steenbergen, Woensdrecht, Halderberge, Rucphen.
- Zorg- en Veiligheidshuis de Markiezaten: Convenant Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenbergen, Woensdrecht, Moerdijk, Halderberge, Rucphen, Tholen.
- Klein Collectief Vervoer: valt onder GR Regio West-Brabant, 16 gemeenten West-Brabant.
- GGD. Gemeenschappelijke regeling: 16 gemeenten West-Brabant.
- GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV): 16 gemeenten West-Brabant.

Jeugd:

- Jeugdzorg: netwerksamenwerking Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht, Roosendaal, Zundert, Rucphen, Halderberge, Moerdijk, Etten-Leur.
- Veilig Thuis Gemeenschappelijke regeling :16 gemeenten.
- Veiligheid Jeugd: netwerksamenwerking van 16 gemeenten.
- Gecertificeerde Instellingen: contracteren op niveau van Provincie Noord-Brabant.

Onderwijs:

- GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten: 16 gemeente West-Brabant.
- Regionaal Educatieve Agenda: wettelijk vastgelegd overleg ihkv Passend Onderwijs. Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht, Tholen.
- Leerlingenvervoer: Informele samenwerking, inkoop. Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht.

8 Dilemma's en risico's in het sociaal domein

Bij de uitvoering van de transformatie zijn de volgende risico's geconstateerd:

- De doelen in het sociaal domein zijn niet maakbaar zoals resultaten bij een project in het fysieke domein. Je kunt zelden garanderen dat een effect optreedt als gevolg van bepaalde activiteiten;
- Snelle resultaten zijn gewenst om aan te tonen dat investeren in het sociaal domein leidt tot verlaging van kosten voor maatwerkvoorzieningen. Echter transformeren kost tijd;
- Transformeren vraagt om inzet van medewerkers. Het is belangrijk dat dit gefaciliteerd wordt en dat de waan van de dag niet regeert;
- De gemeente heeft te maken met grote financiële vraagstukken, die een risico zijn voor de verdere transformatieopgave;
- Het vanwege Corona gedurende langere tijd niet fysiek samen kunnen zitten belemmert een aantal ontwikkelingen zoals het integraal werken. Daarnaast kunnen projecten als gevolg van de coronamaatregelen niet altijd uitgevoerd worden conform de planning. Coronamaatregelen vragen meer inzet van medewerkers. Dit kan er toe leiden dat we onze ambities bij moeten stellen. Daarnaast levert Corona een groei aan problemen bij kwetsbare mensen op en er zijn meer mensen met een inkomensprobleem. Kortom. een stijging van de doelgroepen;
- We worden regelmatig geconfronteerd met wetswijzigingen (of uitstel van voorgenomen wetswijzigingen), die leiden tot bijstelling van onze ambities;
- Door het Rijk zijn eisen gesteld aan de tarieven voor de Wmo ondersteuning en naar verwachting komen er ook eisen aan de tarieven voor Jeugdzorg. Dit zorgt voor forse stijgingen van de tarieven.

Daarnaast worden we binnen het aandachtsgebied geconfronteerd met diverse dilemma's:

Beleidsvrijheid gemeenten ↔ Sturen door Rijk Het Rijk heeft de verantwoordelijkheden voor het Sociaal Domein bij de gemeenten gelegd. Gemeenten kregen daarbij de beleidsvrijheid om passende ondersteuning te bieden aan inwoners. Toch blijft het Rijk ingrepen doen waardoor de beleidsvrijheid wordt beperkt. Denk aan de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp.	***Investeren in nieuwe manieren van werken ↔ Geen budget*** Met de decentralisaties in het Sociaal Domein namen de gemeenten de opdracht aan om het Sociaal Domein effectiever, efficiënter en integraal te organiseren om de toenemende vraag aan en hoge kosten van ondersteuning in te dammen. Een operatie die naar schatting 7-10 jaar zou duren. Verandering en innovatie brengt extra kosten met zich mee. Er is echter geen budget. Risico op stagnatie van het proces.
Korten op voorliggend veld ↔ Ongewenst lange termijn effect Om de kosten in het maatwerk af te laten nemen is versterken van het voorliggend veld nodig. Bezuinigingen binnen het Sociaal Domein zijn vooral mogelijk binnen het voorliggend veld omdat de wetten daar beleidsvrijheid bieden. Dit in tegenstelling tot de voorzieningen in het maatwerk. Het gevolg hiervan is dat inwoners met behoefte aan ondersteuning doorverwezen worden naar (duurder) maatwerk. De kosten zullen hierdoor juist stijgen.	***Accepteren wachtlijsten ↔ Zo vroeg mogelijk lichte zorg inzetten*** Door de behoefte aan ondersteuning bij inwoners zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen is het mogelijk om lichte ondersteuning in het voorliggend veld te bieden en in te zetten op een lichter of korter gebruik van maatwerk. Dit vraagt om versterking van het voorliggend veld en een laagdrempelige toegang. Door het accepteren van wachtlijsten kan de toegang (USD) met minder capaciteit toe en kan het aantal toewijzingen per jaar verminderd worden. Het gevolg hiervan is dat inwoners met behoefte aan ondersteuning langer wachten waardoor hun problemen erger worden en doorverwijzing naar een zwaardere vorm van maatwerk nodig is. De kosten zullen hierdoor juist stijgen.
Beleidsvrijheid op armoede ↔ Ontzien kwetsbaren De Sociaal Domein wetten laten alleen mogelijkheden tot bezuinigingen toe in het voorliggend veld en extra maatregelen die de gemeente zelf heeft ingezet voor ondersteuning zoals het minimabeleid. De gemeenteraad heeft middels een motie aangegeven de meest kwetsbare inwoners te willen ontzien.	***Bezuinigen op personeel ↔ Tekort aan personeel om goed te sturen*** Personele kosten zijn een grote kostenpost binnen een organisatie. Door te bezuinigen op personeel worden mogelijk de tekorten op de begroting verminderd. De opgaven binnen Sociaal en Veilig vragen een grote inzet van het personeel om de transformatie vorm te kunnen geven en de beweging te kunnen maken om een efficiënter, effectiever en integraal terrein van Sociaal en veilig te organiseren om de escalaties ,de toenemende vraag aan en hoge kosten van ondersteuning in te dammen. Waarbij de uitvoering in staat is de cliëntopvolging uit te voeren, fraude te bestrijden en zicht te houden op de juiste uitvoering van de ondersteuning.

Bijlage 1 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Wet maatschappelijke ondersteuning

Omdat de vraag naar ondersteuning door de vergrijzing en het steeds meer zelfstandig wonen van mensen met zorgvragen steeds groter wordt, werken we continu aan het efficiënter en effectiever maken van onze ondersteuning. Hierbij zoeken we naar mogelijkheden om de ondersteuning beter aan te laten sluiten op de hulpvraag. In 2021 doen we hiervoor het volgende:

- Ontwikkeling van nieuwe producten om de ondersteuning efficiënter en effectiever te maken:
  - HO-Start: hierbij worden alleen zware huishoudelijke taken overgenomen;
  - Begeleiding waakvlam; minimale begeleiding, vinger aan de pols houden voorkomt escalatie
- Verbeteren van de aansluiting Jeugdzorg – Wmo;
- Op 1 oktober 2020 is in Residentie Meilust de pilot Café Entree gestart. Café Entree is een dagbesteding waar ouderen uit de wijken Meilust en Noordgeest naar toe kunnen komen, zonder dat zij hiervoor een indicatie nodig hebben. De pilot wordt uitgevoerd door medewerkers van TWB en duurt een jaar. Het doel is om dichter bij inwoners te zijn en om dagbesteding met een indicatie uit te kunnen stellen.
- Op grond van een Maatschappelijke Businesscase is budget beschikbaar gesteld voor een 'Odensehuis in wijkcentrum Korenaere'. Het Odensehuis is een plek waar mensen met dementie en hun mantelzorgers kunnen binnenlopen (laagdrempelige inloopvoorziening) om hen vroegtijdig te ondersteunen en daarmee het gebruik van een geïndiceerde maatwerkvoorziening dagbesteding uit te stellen.
- Er wordt gewerkt aan regionale afspraken tussen gemeenten/ zorgaanbieders/ woningcorporaties over huisvesting en begeleiding van beschermd wonen cliënten, de aansluiting van jeugdzorg op Wmo beschermd wonen en het opzetten van de nieuwe governancestructuur voor MO/ BW.
- Bij beschermd wonen werken we toe naar het scheiden van wonen en zorg. In het eerste halfjaar van 2021 is daarom bekeken of de huidige indicaties van cliënten nog passend zijn. Daarnaast indiceren Wmo-adviseurs alleen nog beschermd wonen met volledige wooncomponent, als dit noodzakelijk is omdat de cliënt kampt met hoogcomplexe multiproblematiek of omdat de cliënt op het moment dat hij/zij 18 jaar wordt qua ontwikkeling nog niet klaar is voor het beschermd wonen nieuwe stijl.
- Door het Rijk zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van dak- en thuisloosheid. Er is door de centrumgemeente Bergen op Zoom samen met ketenpartners een plan van aanpak gemaakt, met daarin diverse maatregelen die zijn gericht op preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. Deze activiteiten worden nu uitgevoerd.
- We voeren het Project "Huisvesting & Preventie Dakloosheid" (vervolg van het project "Juiste ondersteuning op de Juiste Plek") uit.
- Er wordt een Domus voorziening ontwikkeld.
- In 2021 wordt gekeken hoe de benodigde ondersteuning aan de hoog complexe doelgroep structureel geborgd kan worden. Hiervoor zijn de zorgverzekeraars en het zorgkantoor belangrijke partners. Vanuit de gemeenten is gestart met het opzetten van de Domus-voorziening, is samen met de centrumgemeente Breda het project

gestart "Aanpak verward gedrag borgen bij hoog complexe doelgroep in West-Brabant", wordt de aanpak verward gedrag geëvalueerd en verbonden met de wet verplichte GGZ en wordt gezien dat in de uitwerking van het OGGZ-team verbeteringen zijn opgenomen die zich richten op de hoog complexe doelgroep.

- Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de oorzaken van de toename van de werkdruk van het OGGZ-team. Hieruit bleek dat er veel heraanmeldingen zijn en dat het zorgaanbod niet sluitend is waardoor cliënten niet altijd naar een passende plaats toegeleid kunnen worden. In 2021 wordt gewerkt aan een plan van aanpak om deze knelpunten op te pakken.

Bijlage 2 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Jeugd

De kosten voor het uitvoeren van de Jeugdwet zijn hoger dan de middelen die we daarvoor ontvangen. De gemeente zoekt steeds naar mogelijkheden om de ondersteuning effectiever en efficiënter in te richten, meer gebruik te maken van algemene voorzieningen en de mogelijkheid externe middelen hiervoor in te zetten. In 2021 werken we onder andere aan het volgende:

- Een extra toets op alle hoog complex arrangementen en lokale accountgesprekken met de 7 grote aanbieders.
- Per 1 april 2021 is de governance van de regio WBW gewijzigd. Het doel is de capaciteit te verhogen, de samenhang tussen inkoop en beleid te vergroten en coördinatie en structuur aan te brengen bij de taken die regionaal opgepakt worden.
- We hebben afspraken gemaakt om te voorkomen dat trajecten bij de regionale aanbieders ingezet worden vanuit het landelijk transitiearrangement (LTA). Bij een traject vanuit het LTA hebben we geen enkele regie en is vooral onduidelijk wat de kosten zijn. We hebben afspraken gemaakt met de Viersprong (grootste LTA-aanbieder in onze regio) dat er i.p.v. financiering via LTA een Hoogcomplex arrangement wordt afgegeven waarbij de jeugdprofessional intensief is betrokken.
- Er is een hoge inzet op veiligheidscasussen. Veel Jeugdzorg Plus plaatsingen, jeugdbescherming en langdurige casussen in hoog specialistische zorg. We hebben te maken met een hoog percentage complexe scheidingen.
- Met de businesscase Zorg-Onderwijs (medio 2019-eind 2020) hebben we gerealiseerd dat er aan elke school een jeugdprofessional is verbonden. Zij nemen deel aan de schoolondersteuningsteams van de school waar jeugdigen worden besproken waarbij de verwachting is dat er ondersteuning nodig is vanuit jeugdzorg. De jeugdprofessional adviseert en probeert te voorkomen dat jeugdigen niet langer onderwijs kunnen volgen.
- De gemeenten van de Brabantse Wal en Tholen en de Samenwerkingsverbanden PO en VO hebben besloten samen aan de slag te gaan met een lijst aan verbeterpunten. De eerste punten die worden opgepakt zijn:
  - Verduidelijking taken en rollen vanuit de zorg (jeugdprofessional) en onderwijs naar elkaar en naar jeugdigen en ouders.
  - Vaststellen aansluiting processen van ondersteuningstrajecten onderwijs en zorg.

  Andere punten die later aan de orde komen zijn: de communicatie naar ouders, verminderen doorverwijzingen via huisartsen, inzet van jeugdprofessionals op scholen, aanmelding trainingen van jeugdprofessionals via het systeem van het samenwerkingsverband onderwijs.
- Trainingen door jeugdprofessionals om te voorkomen dat jeugdigen psychische problemen ontwikkelen zoals Piep zei de Muis en de Brussengroep.
- Sterkere inzet jeugdprofessionals op trainingen, ambulante begeleiding, regie voering en toetsing van alle arrangementen.
- We zijn steeds meer in-control doordat we steeds beter, gerichter en accurater registreren hoeveel inzet er is vanuit bv jeugdprofessionals. In het laatste kwartaal van 2020 is de kwaliteitsmonitor geïmplementeerd. Deze monitor geeft gemeenten, cliënten en aanbieders inzicht welke inzicht biedt in de outcome-indicatoren uitval, cliënttevredenheid en doelrealisatie. Deze data geeft input voor accountgesprekken en is een sturingsmiddel. Vanaf 2021 wordt data van de kwaliteitsmonitor ook maandelijks intern op zowel beleids- als uitvoeringsniveau besproken.

- Aan de hand van de aanbevelingen van het AEF rapport Stelsel in groei | Rapport | Rijksoverheid.nl (15-12-2020) werken we verder aan een verdieping van de ingezette acties via de bestaande businesscases, om de jeugdzorg efficiënter en effectiever te maken.
- Met de extra steunpakketten vanwege corona vanuit het Rijk (https://www.nji.nl/nl/coronavirus/Gemeenten/Wat-kan-er-wel-in-coronatijd/Overzicht-steunpakketten-voor-jeugd) zetten we in op tijdelijk uitbreiding van de zorgstructuur op de VO-scholen met extra handen en extra expertise. Met het plan kunnen zij op korte termijn jongeren in de school de lichte ondersteuning bieden die nodig is en preventief werken aan het welbevinden van vele jongeren.
- Afgelopen jaar heeft ons regionale Lobby & communicatie team zich ingezet voor het bijdragen aan het in standhouden en door ontwikkelen van ons jeugdhulpstelsel. Door de aansluiting te houden met andere regio's en partners blijven we op de hoogte van trends en ontwikkelingen in het jeugdlandschap en creëren we daarmee kansen om door te ontwikkelen en te blijven leren. Dit alles in het belang van goede zorg voor onze jeugdigen. Dit doen we door het uitdragen van "jeugdhulpverhalen uit 9 gemeenten". Krachtige ervaringsverhalen van binnenuit gaan bijdragen aan het imago van ons jeugdhulpstelsel.

Bijlage 3 Werken aan efficiënter en effectievere ondersteuning: Participatie

De ISD Brabantse Wal zorgt op proactieve wijze, via het uitvoeren van de reguliere activiteiten, via samenwerken in de keten en via projecten en business cases voor de demping van de toename van het cliëntenbestand van de ISD als gevolg van maatschappelijke en economische effecten. Deze bijlage geeft een overzicht van de activiteiten

- Het beperken van de instroom en gebruik maken van de diagnose en matchingtool: voordat iemand recht heeft op een bijstandsuitkering, wordt er kritisch beoordeeld of diegene in aanmerking komt voor een bijstandsuitkering. Als dat het geval is, krijgt deze persoon spoedig alle rechten en plichten mee die horen bij deze uitkering. Tevens wordt voor nieuwe personen in de bijstand het diagnosesysteem gebruikt dat ondersteunt bij het in beeld houden van mensen en het inzetten van instrumenten.
- Uitstroom bevorderen: Het Werkcentrum speelt een grote rol in het bevorderen van uitstroom. De medewerkers van het Werkcentrum hebben zowel contacten met uitkeringsgerechtigden die 'werkfit' zijn als met bedrijven om deze twee aan elkaar te koppelen.
- Samenwerken in de Keten: De activiteiten op het gebied van reïntegratie van de ISD vormen een keten met de activiteiten van de WVS en het Werkplein Hart van West-Brabant. Daarbij werken de ISD en de WVS vanuit de vraag van de werkgever aan het versterken van vaardigheden en competenties van werkzoekenden en het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van werk of participatie. Dit is inclusief voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking en/of indicatie beschut werken..
- Implementatie Wet Inburgering: Op dit moment wordt hard gewerkt aan de implementatie van de veranderde opgave Wet inburgering, zodat deze wet per 01 januari 2022 uitgevoerd kan worden.Het doel is een tijdig, integrale en doorlopende ondersteuning te bieden aan de inburgeringsplichtige.
- Businesscase Statushouders aan de slag: Daarbij is de opdracht aan Vluchtelingenwerk om ook in 2021 10 statushouders duurzaam richting werk te begeleiden.
- Per statushouder zal er een individuele intake plaatsvinden. Op basis van deze intake wordt een persoonlijk plan per statushouder opgesteld. Ook zal er per kandidaat gewerkt worden aan een CV. Afwezigheid zal worden opgevolgd.
- Businesscase Doorontwikkeling Werkcentrum: Deze businesscase is opgesteld op Brabantse Wal niveau. Doelen zijn onder andere de demping van de voorspelde toename van het aantal uitkeringsgerechtigden, door voorkomen van instroom en bevorderen van door- en uitstroom als schadelastbeperking van de coronacrisis, een bredere dienstverlening waarbij ontwikkeling van mensen en werkgeversdienstverlening centraal staat. Het bestaande concept van het Werkcentrum verbreden tot een totaalconcept op afstand, gericht op ontwikkeling van mensen met als hoogste doel (betaald) werk, het bieden van crisisdienstverlening aan ondernemers in het kader van Tozo (o.a. heroriëntatie arbeidsmarkt miv 01-01-2021). Zodra de Tozo- regelingen stoppen sluit dit aan bij de reguliere dienstverlening, een duidelijke rol en positie van het Werkcentrum met betrekking tot de regiefunctie ten opzichte van externe partners, zoals uitzendbureaus en nieuw aan te trekken partners, alsook binnen de regio zodat het WC beter in staat is om de ontwikkeling van mensen mogelijk te maken.
- Het uitvoeren van de Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemer (Tozo) (tot 1 oktober 2021): Als gevolg van de coronamaatregelen, is de gemeente verantwoordelijk voor het ondersteunen van ondernemers waarvan het inkomen (gedeeltelijk) is weggevallen. Als dit inkomen (gezamenlijk met dat van de partner) onder het sociaal minimum komt, kan de ondernemer Tozo aanvragen op het gebied van levensonderhoud. Daarnaast is het ook mogelijk om een lening af te sluiten van maximaal € 10.157,- ten behoeve van bedrijfskapitaal. Verder zorgt de gemeente voor heroriëntatie op de arbeidsmarkt via het Werkcentrum
- Het uitvoeren van de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK): (tot 1 oktober 2021) De TONK-regeling is er voor inwoners die door de coronacrisis moeite hebben om hun woonkosten te betalen. Het is een regeling die tegemoet komt in de noodzakelijke kosten als men weinig inkomen heeft als gevolg van de coronamaatregelen.

Bijlage 4 Project Doen wat Nodig is

Het project 'Doen wat nodig is' is gestart in maart 2021.

Doel van het project

- Een slimmere aanpak te ontwikkelen en realiseren binnen het voorliggend veld in samenhang voor sociaal domein, sport, recreatie en veiligheid. Effectgericht werken en het slimmer inzetten van middelen hangt hiermee samen.
- De keuzes in strategie, beleid en uitvoering te baseren op data, informatie en kennis in plaats van op aannames (data gedreven werken). De kennisimpuls dient inzichtelijk te maken op welke speerpunten ingezet moet worden.
- Externe partijen en partners mee te nemen in de uitdagingen en oplossingen binnen de gemeente. De kennisimpuls als basis voor draagvlak en lobby.
- Uitvoering te geven aan het Focusakkoord. Door de gemeenteraad is bij de 1e begrotingswijziging 2021 besloten dat er structureel bezuinigd moet worden op de subsidies in het sociaal domein (programma 2). Met de kennisimpuls willen we hier uitvoering aan geven. Hoe verdelen we de schaarste? En waarop zetten we de subsidie budgetten die na de bezuiniging nog beschikbaar zijn in.

Doen wat nodig is richt zich dus op het juiste (zorg)aanbod op de juiste plek, sturen op effect en het gelegitimeerd verdelen van de schaarste. De structurele bezuinigingsopgave door ombuiging op subsidies uit programma 2 bestaat uit 3 tranches: € 500K in 2022, € 1 mln. in 2023 en € 1,5 mln. in 2024.

Met minder middelen om onze maatschappelijke- en welzijnspartijen te subsidiëren moeten we keuzes maken en de budgetten gerichter inzetten. Om dit te kunnen doen wordt via het project Doen wat nodig is aan de hand van datascans, dus op basis van feiten, de maatschappelijke opgave voor de gemeente gedefinieerd: waarvoor staan we aan de lat? Hier hebben we in de vorm van diverse procestafels externe partijen op het gebied van sociaal domein, sport, cultuur en veiligheid bij betrokken. Samen met hen zijn de maatschappelijke opgave bepaald.

De datascan die is opgeleverd verrijken we met veiligheidscijfers en leefbaarheidscijfers. Aan de hand van die verrijkte wijkscan vertalen we de maatschappelijke opgaven naar speerpunten per wijk: welke problemen spelen zich af, waar moeten we wel en niet meer op inzetten? We doen dit integraal met de betrokken clusters en toetsen de uitkomst bij de externe partijen. Deze stap resulteert in een agenda per wijk en een prioritering van welke wijken meer en welke minder inzet behoeven.

Vervolgens passen we het subsidieproces (hoe gaan de schaarste verdelen) en het subsidiebeleid (onze sturingsmogelijkheid op de gewenste effecten) aan op de geformuleerde speerpunten. Het gaat dan over de Algemene Subsidieverordening Bergen op Zoom en onderliggende subsidieregelingen. Voor programma 2 gaat het om de subsidieregeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Financieel wordt aan de subsidieregeling een subsidieplafond gekoppeld om de structurele bezuinigingsopgave voor 2022, 2023 en 2024 daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Factsheet Wmo: Kwartaal 2 2021

Doel Wmo:

- *Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en meedoen aan de samenleving.*
- *Cliënten die beschermd wonen of opvang ontvangen, hebben een veilige woonomgeving en zijn, indien mogelijk, weer in staat zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.*

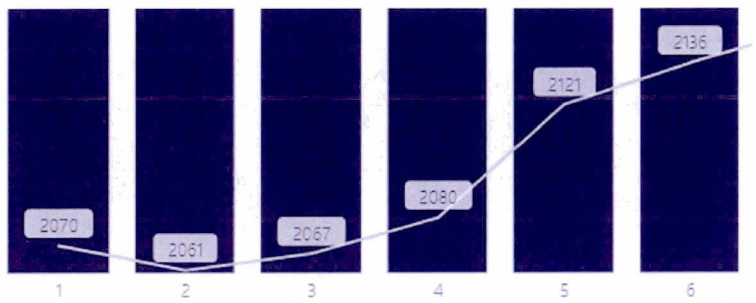
Hiervoor zet de gemeente algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen in. Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk zonder indicatie. Voor maatwerkvoorzieningen is een indicatie nodig. Dit zijn: woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen, huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en beschermd wonen.

Omdat de vraag naar ondersteuning door de vergrijzing en het steeds meer zelfstandig wonen van mensen met zorgvragen steeds groter wordt, werken we continu aan het efficiënter en effectiever maken van onze ondersteuning.

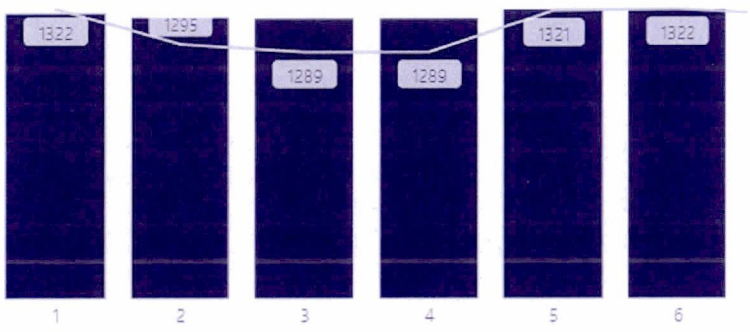
In deze factsheet geven we aan hoeveel cliënten gebruik hebben gemaakt van de maatwerkvoorzieningen, wat de prognose is van de uitgaven voor de maatwerkvoorzieningen, welke relevante ontwikkelingen er zijn geweest in de Wmo in dit kwartaal en wat we in dit kwartaal hebben gedaan. In het Handboek Sociaal Domein vindt u meer informatie over de Wmo en de verschillende projecten en maatschappelijke business cases die we uitvoeren.

Cijfers

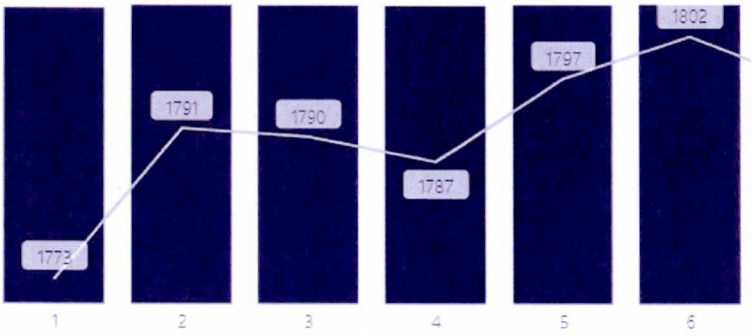
Aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning per maand:

Aantal cliënten begeleiding (individueel en dagbesteding per maand):

Aantal cliënten vervoers-, woon- en rolstoelvoorzieningen per maand.

Het aantal cliënten begeleiding is stabiel. Het aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning en voor de rolstoel-, vervoers- en woonvoorzieningen is licht aan het stijgen. Waarschijnlijk komt dit door de vergrijzing.

Financiën

In onderstaande tabel is aangegeven welk budget in de primitieve begroting 2021 was opgenomen en wat het budget is geworden na de bijstelling. Het budget is bijgesteld omdat vanwege de forse achterstanden in het afhandelen van aanvragen, besloten is om de formatie van het Team Wmo tijdelijk uit te breiden. Hiervoor is dit budget ingezet. De 4e kolom geeft de prognose weer voor geheel 2021. In de 5e kolom staat het verschil tussen het bijgestelde budget en de prognose.

Hoofdgroep	Budget 2021	Bijgesteld budget 2021	Prognose	Verschil budget en prognose
Begeleiding	€ 9.671.125,00	€ 9.584.483,00	€ 9.134.309,57	€ 450.173,43
Huishoudelijke ondersteuning	€ 8.145.510,00	€ 7.515.760,00	€ 7.932.463,52	€ - 416.703,52
PGB Wmo inclusief BW	€ 1.152.514,00	€ 1.152.514,00	€ 1.280.325,83	€ - 127.811,83
Rolstoelvoorzieningen	€ 619.114,00	€ 619.114,00	€ 600.000,00	€ 19.114,00
Vervoersvoorzieningen	€ 1.088.810,00	€ 1.088.810,00	€ 1.064.571,82	€ 24.238,18
Woonvoorzieningen	€ 766.834,00	€ 766.834,00	€ 463.685,13	€ 303.148,87
Totaal	€ 21.443.907,00	€ 20.727.515,00	€ 20.475.355,88	€ 252.159,12

Reguliere activiteiten

Gedurende het jaar voeren we de volgende reguliere activiteiten uit: behandelen aanvragen voor de Wmo, cliëntopvolging Wmo, contractbeheer Wmo, verlenen van subsidies en accounthouderschap, onderhouden contacten met partners, actueel houden regelgeving en volgen ontwikkelingen en hierop actie ondernemen.

Ontwikkelingen dit kwartaal

Algemene voorzieningen

Subsidies

In 2022 moet € 500.000 besparing gerealiseerd zijn door ombuiging op de subsidies in het sociaal domein. Het college heeft 23-03-2021 besloten deze bezuiniging naar evenredigheid te verdelen over de subsidiepartners. Dit betekent ten opzichte van de subsidies 2021 een korting van 10.4% bij de subsidieverlening 2022. Deze korting geldt niet voor de subsidies voor maatschappelijke opvang en minimaregelingen.

In 2023 moet € 1 miljoen gerealiseerd worden door ombuiging op de subsidies. Hiervoor voeren we het project 'Doen wat nodig is' uit. Hiervoor zijn in de 1e helft van 2021 drie procestafels met partners uitgevoerd. Tijdens

deze procestafels hebben we op basis van een gemeentescan en de kennis van de partners de maatschappelijke opgaven van de gemeente gedefinieerd en hebben we in beeld gebracht welk aanbod er reeds is. Dit gebruiken we om in de 2e helft van 2021 speerpunten voor de verdeling van de subsidies te bepalen.

Maatwerk

Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding.
De huidige overeenkomsten voor Huishoudelijke ondersteuning en Begeleiding lopen op 31 december 2021 af. Het college heeft, net als de colleges van de gemeenten Steenbergen en Woensdrecht, besloten om de overeenkomsten te verlengen met 2 jaar. Dit zodat de gewenste ontwikkelingen, binnen de huidige overeenkomsten gerealiseerd kunnen worden. Afgesproken is dat bij de verlenging het volgende wordt uitgewerkt:

- Actualiseren van de beschrijving van de resultaten die met de begeleiding behaald moeten worden;
- Ontwikkeling van nieuwe producten om de ondersteuning efficiënter en effectiever te maken:
    - HO-Start: hierbij worden alleen zware huishoudelijke taken overgenomen;
    - Begeleiding waakvlam; minimale begeleiding, vinger aan de pols houden voorkomt escalatie
- Verbeteren van de aansluiting Jeugdzorg – Wmo;
- Actualiseren van het proces voor potentiële nieuwe aanbieders;
- Actualiseren van de werkafspraken in de overeenkomsten;
- Efficiënter inrichten contractbeheer- en management.

Dit is in de eerste helft van 2021 uitgewerkt en hierover vindt in september besluitvorming plaats.

Op 1 oktober 2020 is in Residentie Meilust de pilot Café Entree gestart. Café Entree is een dagbesteding waar ouderen uit de wijken Meilust en Noordgeest naar toe kunnen komen, zonder dat zij hiervoor een indicatie nodig hebben. De pilot wordt uitgevoerd door medewerkers van TWB en duurt een jaar. Het Café Entree wordt goed bezocht, maar als gevolg van corona kwamen er in de eerste maanden weinig inwoners uit de wijk. Dit komt nu langzaam op gang. In september wordt de pilot geëvalueerd.

Op 1 mei 2021 is gestart met clientopvolging. Dit betekent dat alle indicaties die toegekend zijn in 2021 worden gecontroleerd op inzet en doelmatigheid. Hierdoor krijgen we meer grip op de ingezette voorzieningen en wordt er tijdig op- en afgeschaald. De ervaringen tot op heden zijn positief. Wmo-adviseurs vinden het proces fijn (kort en snel) en meerdere keren is bij clientopvolging de indicatie beter afgestemd op de behoefte van de cliënt.

Beschermd Wonen
Omdat de overeenkomst voor Beschermd Wonen op 31 december 2021 afloopt, wordt een inkooptraject voorbereid. In de 1e helft van 2021 is samen met de regiogemeenten en na consultatie van aanbieders gewerkt aan een inkoopstrategie. Voordat het inkooptraject kan starten, is meer tijd nodig om te werken aan regionale afspraken tussen gemeenten/ zorgaanbieders/ woningcorporaties over huisvesting en begeleiding van beschermd wonen cliënten, de aansluiting van jeugdzorg op Wmo beschermd wonen en het opzetten van de nieuwe governancestructuur voor MO/ BW. Daarom is besloten om de huidige overeenkomst voor beschermd wonen nog met 1 jaar te verlengen.

Bij beschermd wonen werken we toe naar het scheiden van wonen en zorg. In het eerste halfjaar van 2021 is daarom bekeken of de huidige indicaties van cliënten nog passend zijn. Daarnaast indiceren Wmo-adviseurs alleen nog beschermd wonen met volledige wooncomponent, als dit noodzakelijk is omdat de cliënt kampt met hoogcomplexe multiproblematiek of omdat de cliënt op het moment dat hij/zij 18 jaar wordt qua ontwikkeling nog niet klaar is voor het beschermd wonen nieuwe stijl.

Op 01-01-2021 zou een deel van de beschermd wonen cliënten over gaan van de Wmo naar de Wlz en zou vanaf 2021 een bedrag uit het budget voor beschermd wonen worden genomen. Het CIZ heeft echter niet alle aanvragen voor Wlz-indicaties op tijd in behandeling kunnen nemen. Het Rijk en de VNG zijn overeengekomen dat de gemeenten de Wmo-indicaties van deze cliënten verlengen. Dit hebben wij ook gedaan. We monitoren wat dit betekent voor onze kosten. Het Rijk zal het definitieve bedrag dat wordt uitgenomen uit het beschermd wonen budget in de septembercirculaire publiceren. Hierbij wordt er rekening mee gehouden dat de gemeenten langer ondersteuning hebben moeten bieden aan de cliënten.

Het huidige financieringsmodel voor beschermd wonen is gebaseerd op historische gegevens die, voor onze regio, niet stroken met het huidige aantal cliënten. Dit veroorzaakt tekorten. Na een eerder lobbytraject heeft de regio Bergen op Zoom voor 2018, 2019, 2020 en 2021 daarom compensatie gekregen van het Rijk. Er is inmiddels een nieuw objectief verdeelmodel ontwikkeld en in maart gepresenteerd. Voor Beschermd Wonen groeit de rijksbijdrage voor de regio Bergen op Zoom van €40,- naar €90,- per inwoner. Maar dit wordt pas vanaf 2023 stapsgewijs ingevoerd. Hierdoor ontstaan voor Bergen op Zoom na 2021 wederom financiële tekorten. Het Ministerie van BZK heeft laten weten dat het Rijk de aanvullende bijdrage van 4,24 miljoen ook in 2022 aan ons toekent en heeft toegezegd ons uiterlijk eind 2021 te informeren over de aanvullende bijdragen voor de jaren 2023 en verder.

Dak- en thuisloosheid en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)
Door het Rijk zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van dak- en thuisloosheid. Er is door de centrumgemeente Bergen op Zoom samen met ketenpartners een plan van aanpak gemaakt, met daarin diverse maatregelen die zijn gericht op preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. Deze activiteiten worden nu uitgevoerd.

Voor het Project "Huisvesting & Preventie Dakloosheid" (vervolg van het project "Juiste ondersteuning op de Juiste Plek") zijn de volgende acties uitgevoerd:
- Er is een Webinar georganiseerd voor gemeente- en adviesraden van de centrum- en regiogemeenten.
- Er zijn verdiepingssessies georganiseerd met ketenpartners.
- Er is een concept convenant met leidende principes en werkafspraken met ketenpartners opgesteld.
- Er is een concept berekening gemaakt van de benodigde capaciteit aan zelfstandige woningen.
- Er zijn gesprekken met aanbieders van beschermd wonen over de impact van ontwikkelingen op bestaande vastgoedlocaties gevoerd. In september volgen gesprekken met woningcorporaties.
- Er is een concept Woonwaaier opgesteld.
- Er wordt een scanner Preventie uitgevoerd (deze biedt inzicht in de stand van preventiebeleid dakloosheid).

De diverse ketenpartners die betrokken zijn bij de realisatie van de Domus voorziening hebben een intentieverklaring ondertekend. Daarnaast zijn diverse randvoorwaardelijke zaken in orde gemaakt, zoals het toetreden van het Leger des Heils tot de overeenkomst voor beschermd wonen. Binnenkort volgen overleggen met de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal over mogelijke locaties voor de voorziening.

In 2021 wordt gekeken hoe de benodigde ondersteuning aan de hoog complexe doelgroep structureel geborgd kan worden. Hiervoor zijn de zorgverzekeraars en het zorgkantoor belangrijke partners. Vanuit de gemeenten is gestart met het opzetten van de Domus-voorziening, is samen met de centrumgemeente Breda het project gestart " Aanpak verward gedrag borgen bij hoog complexe doelgroep in West-Brabant", wordt de aanpak verward gedrag geëvalueerd en verbonden met de wet verplichte GGZ en wordt gezien dat in de uitwerking van het OGGZ-team verbeteringen zijn opgenomen die zich richten op de hoog complexe doelgroep.

Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de oorzaken van de toename van de werkdruk van het OGGZ-team. Hieruit bleek dat er veel heraanmeldingen zijn en dat het zorgaanbod niet sluitend is waardoor cliënten niet altijd naar een passende plaats toegeleid kunnen worden. In Q1 is er gewerkt aan een plan van aanpak om deze knelpunten op te pakken en zijn de eerste aanbevelingen uitgewerkt en geïmplementeerd. Op dit moment worden de aanbevelingen verder uitgewerkt en wordt een samenwerkingsconvenant opgesteld die naar verwachting begin 2022 getekend zal worden door de betrokken partijen.

Achterstanden Wmo

Er is helaas nog steeds sprake van achterstanden bij het afhandelen van aanvragen voor de Wmo. Vanwege de achterstanden bij de Wmo is het volgende gedaan:

- Er wordt gewerkt met het proces cliëntopvolging: bij bestaande cliënten wordt een eenvoudiger en korter proces uitgevoerd.
- Er wordt ambtshalve verlengd bij aanvragen voor een verlenging van een indicatie. Er vindt dan geen onderzoek plaats.
- Er zijn extra Wmo adviseurs ingezet.
- Er is een aanpassing in het Wmo proces gedaan.
- Er is een nieuwe instructie voor spoedprocedures opgesteld.
- De grootste aanbieders hebben een vaste contactpersoon gekregen en er is een lijst met contactgegevens van Wmo adviseurs gedeeld met de aanbieders.
- Er wordt gewerkt aan de mogelijkheid waarbij zorgaanbieders de onderzoeksfase uitvoeren en er worden afspraken gemaakt met zorgaanbieders die hebben aangegeven te kunnen helpen.

Corona

Voor de vergoeding van de meerkosten die zorgaanbieders door corona hadden, is gezamenlijk door de Brabantse Wal en De6 gemeenten een subsidieregeling gemaakt. Zorgaanbieders konden tot 14 mei 2021 hun aanvragen indienen. Er zijn voor Jeugd en Wmo samen in totaal 48 aanvragen ontvangen: 21 aanvragen zijn vastgesteld conform de aanvraag, 17 aanvragen zijn lager vastgesteld en van 10 zorgaanbieders zijn de aanvragen buiten behandeling gesteld, omdat ze (ook na meerdere hersteltermijnen) onvoldoende bewijsdocumenten hadden ingediend. Voor het beschermd wonen is een aparte regeling vastgesteld, die door de gemeente Bergen op Zoom wordt uitgevoerd.

De Maatschappelijk Opvang heeft vanaf maart 2020 verschillende maatregelen moeten treffen, zoals verhoging capaciteit, quarantaine opvang, vervoer i.v.m. besmetting en extra maatregelen rondom hygiëne. De meerkosten hiervoor zijn in 2020 gecompenseerd door het Rijk. Het Rijk zal ook in 2021 de meerkosten compenseren. In de voorjaarsnota 2021 heeft het kabinet een eerste raming van de omvang van de meerkosten opgenomen. De raming wordt geactualiseerd in de najaarsnota. Dan wordt de omvang van de compensatie vastgesteld en bij de decembercirculaire 2021 uitgekeerd aan gemeenten.

Wmo-verordening

In januari 2021 is een nieuwe verordening Wmo aangeboden aan de gemeenteraad. Door de commissie is unaniem een ordevoorstel aangenomen om het voorstel niet door te geleiden naar de raad, maar voor het opstellen van de verordening een werkgroep te vormen die het BOB-traject voorbereidt. Er is een werkgroep gevormd die regelmatig bij elkaar komt en die een eerste beeldvormende vergadering heeft voorbereid. In kwartaal 4 volgt een 2e beeldvormende vergadering en levert de werkgroep een rapport op. Besluitvorming zal plaatsvinden eind kwartaal 4.

Factsheet Jeugd: Kwartaal 2 2021

Doel Jeugd:

1 *Motto: Handel alsof het je eigen kind is*

2 *Jeugdigen groeien veilig op, gezinnen krijgen lichte hulp of ondersteuning waar het kan en zwaardere zorg waar nodig.*

3 *Er wordt gewerkt vanuit 4 leidende principes:*

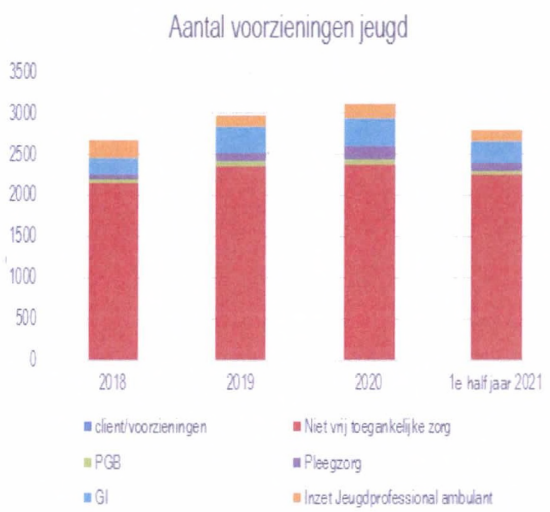
Eigen kracht eerst, Regie bij het gezin, Geen kind buitenspel, Loslaten zonder het zicht te verliezen

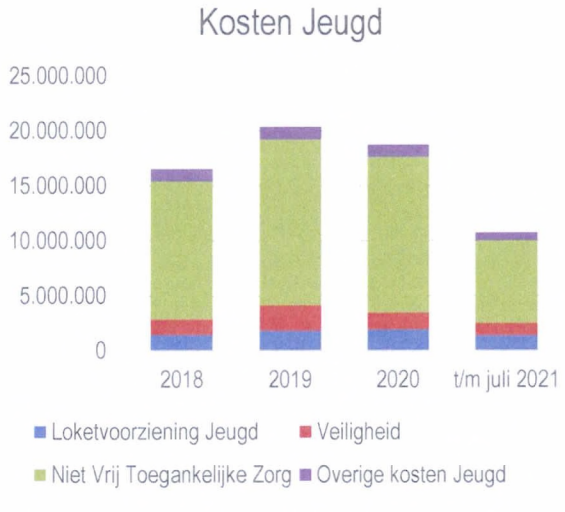
Hiervoor zet de gemeente algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen in. Algemene voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk zonder verwijzing, denk hierbij aan hulp in het voorliggend veld of van de jeugdprofessional. Voor maatwerkvoorzieningen is een verwijzing nodig. Dit is een verwijzing naar Niet Vrij Toegankelijke Zorg (NVTZ), dus een zorgaanbieder.

Omdat de vraag naar ondersteuning en NVTZ steeds groter wordt, werken we continu aan het efficiënter en effectiever maken van onze jeugdhulp.

In deze factsheet geven we aan hoeveel cliënten gebruik hebben gemaakt van NVTZ, wat de kosten waren, wat de prognose is van de uitgaven voor NVTZ, welke relevante ontwikkelingen er zijn geweest in de uitvoering van de jeugdwet in dit kwartaal en wat we in dit kwartaal hebben gedaan. In het Handboek Sociaal Domein vindt u meer informatie over jeugd en de verschillende projecten en maatschappelijke business cases die we uitvoeren.

Cijfers

Duiding: We zien in de 1e helft van het jaar een daling van het aantal lopende voorzieningen en een stijging in de kosten. De complexiteit van de ondersteuning is gestegen waardoor we andere profielen zien en opvolgende maatwerkarrangementen. Daarnaast is de instroom hoger dan de uitstroom. Qua financiën lopen we in de pas met de begroting 2021. Specifieke cijfers zijn te vinden in onderstaande kop 'financiën'.

Financiën

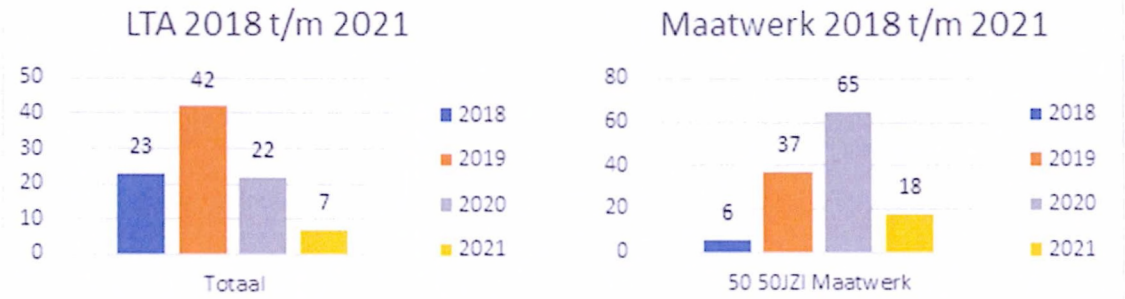
Hoofdgroep	Budget 2021	Bijgesteld budget 2021	Prognose	Verschil budget en prognose
Niet vrij toegankelijke voorziening jeugd	€ 14.799.274	14.319.200	€13.824.620	€ 494.580
Veiligheid jeugd (GI's)	€ 1.820.617	€1.292.569	€1.470.453	€ -177.884
PGB jeugd	€ 362.743	€ 362.743	€344.250	€ 18.493
totaal	*€ 16.982.634*	*€ 16.243.824*	*€ 15.639.324*	*€ 335.188*

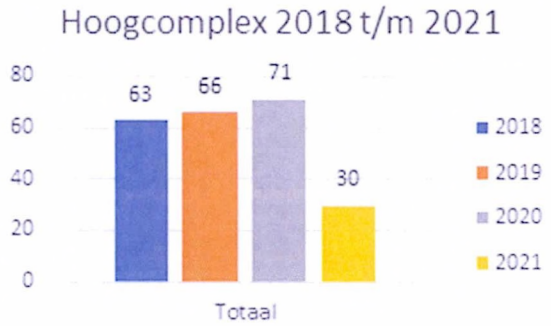
Duiding: In onderstaande tabel is aangegeven welk budget in de primitieve begroting 2021 was opgenomen en wat het budget is geworden na de bijstelling. De 3e kolom geeft de prognose weer voor geheel 2021. In de 4e kolom staat het verschil tussen het bijgestelde budget en de prognose.

Reguliere activiteiten

Regie op moeilijk te sturen zorg

Cijfers sturing Landelijk Transitie Arrangement, Maatwerk en Hoogcomplex arrangementen.

Duiding:
We zien de cijfers m.b.t. inzet van het Landelijke Transitie Arrangement (LTA), het maatwerk arrangement en het hoogcomplex arrangement. Met deze vormen van zorg zijn vaak hoge kosten gemoeid. Uitgangspunt is om meer te sturen op resultaat en inzet van zorg waardoor kosten dalen

Ontwikkelingen dit kwartaal

Algemene voorzieningen

Financieel Dashboard Jeugd

Per half juni 2021 is het financieel Dashboard Jeugd opgeleverd.

Duiding:
Het financieel dashboard geeft alle betalingen en verplichtingen weer. Er is veel detailinformatie uit te halen over alle soorten jeugdhulp-arrangementen die worden verstrekt. Hiermee kunnen we in het hier en nu weergeven wat de stand van zaken is. Oplevering in zijn huidige vorm is stap één. Een vervolgstap kan zijn om op basis van data te prognotiseren. Zo zouden we een beter beeld kunnen krijgen van de toekomstige kosten binnen jeugdhulp. Hiermee komen we steeds een stapje dichterbij 'in control' zijn.

Maatwerk

Wachtlijsten binnen de toegang

Duiding:
Vanaf maart 2021 liep de wachtlijst bij het team jeugdprofessionals op. Dit kwam onder andere door langdurig ziekteverzuim, minder uitstroom en personele wisselingen. Het team jeugdprofessionals is langere tijd niet op sterkte geweest. De verwachting is dat het team na de zomer weer op volle sterkte is. Er zijn inmiddels meerdere interventies gepleegd om de wachtlijst terug te dringen. Eind juni zien we hiervan de eerste positieve resultaten.
De wachtlijstproblematiek bevond zich bij het ambulante team jeugdprofessionals. Zij bieden zelf ambulante hulpverlening aan gezinnen.

Risico's

Ontwikkelingen gecertificeerde instellingen:

Jeugdbescherming Brabant (JBB) zit in de financiële problemen daar bent u eerder over geïnformeerd (brief U21-006820 dd. 08-07-2021). Daarnaast is er een cliëntenstop. Dit brengt risico's met zich mee voor de meest kwetsbare kinderen. Binnen de toegang is daar aandacht op en wordt er kritisch gemonitord en extra hulp ingezet waar nodig. Ook wordt er nauw samengewerkt met de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), JBB en andere gecertificeerde instellingen om de veiligheid te kunnen blijven garanderen.

Impact Corona:

De impact van Corona op instroom/uitstroom en uitvoering van jeugdzorg en onderwijs wordt steeds duidelijker zichtbaar. We zien in de toegang een iets verhoogde instroom, langere wachttijden dan normaal, langdurigere trajecten en een beperktere uitstroom van jeugdigen. Ook in het onderwijs zien we risico's ontstaan; denk hierbij aan vereenzaming van jeugdigen, sociale angsten, het gemis van sociale contacten en omgang met elkaar, onderwijsachterstanden door afstandsonderwijs en gezondheidsproblematiek door gebrek aan beweging.
De extra middelen (coronasteunpakketten jeugd) zetten we in Bergen op Zoom o.a. in d.m.v. streetcoaches, Thuis Op Straat (TOS), en inzet op schoolverlaters. Ook is een steunpunt VO gerealiseerd waarmee de zorgstructuur in de scholen wordt versterkt.

Trends:

De instroom is groter dan de uitstroom waardoor we verwachten dat er een stijging in het aantal voorzieningen zal zijn. Daarnaast is de complexiteit toegenomen. Het risico is aanwezig dat we de in beeld gebrachte daling in aantal voorzieningen niet terug zullen zien bij afsluiting van begrotingsjaar 2021.

Factsheet Participatie: Kwartaal 2 2021

Doel participatie:

Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking.

Het gaat om:

-Mensen met een uitkering activeren en naar werk toe leiden.

-Het inkomen aanvullen als mensen niet (geheel) het minimumloon kunnen verdienen.

-Het zo veel mogelijk voorkomen en wegnemen van problemen rond armoede en schulden bij mensen.

Hiervoor begeleid de gemeente via de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD Brabantse Wal) uitkeringsgerechtigden op weg naar werk en voor wie (nog niet) kan werken bevordert de gemeente zelfstandige deelname aan de samenleving. Ook verstrekt de gemeente middelen voor de eerste levensbehoeften bij mensen die dit zelf tijdelijk niet kunnen. Daarnaast biedt de gemeente een vangnet voor mensen met een minimuminkomen om (sociale) uitsluiting te voorkomen.

In deze factsheet geven we de hoeveelheid uitkeringsdossiers, de in- en uitstroom in de uitkering en de prognose is van de uitgaven. Verder geven we aan welke relevante ontwikkelingen er zijn geweest in Participatie in dit kwartaal en wat we in dit kwartaal hebben gedaan. In het Handboek Sociaal Domein vindt u meer informatie over Participatie en de verschillende projecten en maatschappelijke business cases die we uitvoeren.

Cijfers

Aantal cliënten

30-6-2018	30-6-2019	30-6-2020	30-6-2021
1890	1831	1927	1933
2	-59	96	6
0,1%	-3,1%	5,2%	0,3%

Op 30 juni 2021 ontvingen 1.933 cliënten een bijstandsuitkering. Dit is ten opzichte van een jaar ervoor een toename van 0,3%.

Uitstroom

- Van de in totaal 32 uitgestroomde cliënten hebben er 2 de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, 1 cliënt is overleden, 1 cliënt is gedetineerd, 9 cliënten hebben een baan gevonden, 2 cliënten kregen alsnog een arbeidsongeschiktheidsuitkering, 9 cliënten zijn verhuisd en bij 8 cliënten is de uitstroom gecategoriseerd als "overig".
- In juni 2021 zijn 9 cliënten uitgestroomd naar werk. Dit is 28%.

Overige cijfers

- Per 30 juni 2021 is 46% van het bestand ouder dan 50 jaar. Het aantal jongeren onder de 27 bedraagt 8%.
- 7% van de cliënten is (vrijwel) direct bemiddelbaar naar werk, 27% heeft nog wat meer nodig om arbeidsfit te worden en 60% ondervindt nog een zodanig aantal belemmeringen, dat het deelname aan arbeid of aan een traject in de weg staat.

- Het aantal aanvragen Bijzondere Bijstand bedraagt het eerste halfjaar 2021, 700 (en in het eerste halfjaar van 2020, 706).
- Het aantal aanvragen Maatschappelijke Participatie Schoolgaande Kinderen was 257 t/m Q2-2021 (en 259 t/m Q2-2020).
- De aanvragen Sociaal Culturele Bijdragen 64 t/m Q2-2021 en 117 t/m Q2-2020.
- 11% van de uitkeringsgerechtigden is statushouder.
- Aantal Leerwerktrajecten: 4
- Beschut werk: 39
- Garantiebanen: 69

Financiën

Hoofdgroepen	Budget	Bijgesteld budget	Prognose	Verwacht resultaat 2021
Bedrijfsvoering ISD	€ 9.936.500	€ 10.721.339	€ 10.721.339	€ -
Bijstand levensonderhoud (lasten)	€ 30.778.072	€ 30.643.072	€ 29.520.349	€ 1.122.723
BUIG (rijksbijdrage bijstand levensonderhoud)	€ 33.008.187	€ 33.008.187	€ 31.624.396	€ -1.383.791
Saldo bijstand levensonderhoud	€ 2.230.115	€ 2.365.115	€ 2.104.047	€ -261.068
Bijstandsbesluit Zelfstandigen	€ 332.017	€ 332.017	€ 137.199	€ 194.818
TOZO	€ -	€ 3.675.400	€ 3.749.000	€ -73.600
Bijz. bijstand, minimabeleid en schuldhulpverlening	€ 4.902.604	€ 5.135.422	€ 4.917.782	€ 217.640
TONK	€ -	€ -	€ 150.000	€ -150.000
Participatieprojecten	€ 2.404.991	€ 2.601.205	€ 2.000.000	€ 601.205
Sociale werkvoorziening	€ 12.554.005	€ 11.758.907	€ 11.812.926	€ -54.019
Totaal	**€ 32.360.232**	**€ 36.589.405**	**€ 35.592.293**	**€ 474.977**

Duiding:

Bedrijfsvoering ISD	GR ISD, loopt volledig conform begroting ISD. Het DB van de ISD heeft de herziene begroting ISD 2021 besloten. Het college van BoZ heeft besloten aan de raad voor te stellen geen zienswijze in te dienen op deze begrotingswijziging ISD. Er is voldoende dekking binnen de begroting (na 1e cobe) voor de extra lasten die hieruit voortvloeien.
Bijstand levensonderhoud (lasten)	Ten opzichte van juli 2020 is een stijging zichtbaar in de bijstandsuitkeringen, dit wordt mede veroorzaakt door de indexatie (opgelegd door het Rijk) van de uitkeringsbedragen. Het resterende deel kan worden toegeschreven als gevolg van de stijging van het aantal uitkeringen. Desondanks blijft de stijging in de bijstandsuitkeringen lager dan het scenario 'matig herstel' van Berenschot. In het 2e cobe 2021 wordt dan ook een neerwaartse bijstelling op de begroting 2021 voorgesteld.

BUIG (rijksbijdrage bijstand levensonderhoud)	Het nader voorlopig BUIG is bekend geworden. Het voorlopig BUIG was € 31.423.529 (met daarbij een reservering van een deel van het macrobudget), het nader voorlopig BUIG voor BoZ is € 31.154.901. Door de bijstelling van het totale macrobudget in het nader voorlopig BUIG is de verwachting dat de rijksbijdrage BUIG voor 2021 lager uit zal komen voor BoZ. Hierover geeft het ministerie de volgende toelichting: *Een deel van het macrobudget 2021 (€ 327,2 mln) was apart gehouden, om de mogelijkheid te creëren om in de verdeling rekening te houden met verschillen in de impact van de coronacrisis op de bijstandsuitgaven van gemeenten. Het ministerie is in samenspraak met de begeleidingscommissie verdeelmodel (met o.a. vertegenwoordigers van VNG, Divosa en gemeenten) tot de conclusie gekomen dat de verschillen in de ontwikkeling van de bijstandsvolumes en uitgaven van gemeenten in het coronajaar 2020 niet uitzonderlijk zijn ten opzichte van eerdere jaren. Daarom is het corona deelbudget bij de berekening van de nader voorlopige budgetten toegevoegd aan het regulier te verdelen macrobudget.* *De bijstelling van het nader voorlopige macrobudget is een tussenstand, waarin de realisaties van vorig jaar en recente inschattingen van de conjuncturele situatie (CEP, CPB) zijn verwerkt. Het macrobudget 2021 gaat van € 6,845 miljard naar € 6,462 miljard (bijstelling van – €383 miljoen).* In het 2e cobe zal de rijksbijdrage BUIG worden bijgesteld conform bijgaande prognose. In oktober zal de definitieve rijksbijdrage BUIG bekend worden.
Saldo bijstand levensonderhoud	Enerzijds is er sprake van een onderbesteding op de uitgaven voor bijstand levensonderhoud, anderzijds wordt de rijksbijdrage BUIG naar beneden bijgesteld. Dit levert per saldo een verwacht nadeel op van ruim € 260.000
Bijstandsbesluit Zelfstandigen (BBZ)	Tot en met juli is zichtbaar dat ondernemers in veel gevallen een beroep hebben gedaan op de Tozo en niet op de Bbz. Tozo heeft in die gevallen gefunctioneerd als een voorliggende voorziening.
TOZO	Ontvangen voorschot Tozo 2021 is € 2.632.598 De prognose is inclusief de verlenging van Tozo tot 1 oktober 2021. Het hier gepresenteerde 'resultaat' zal na verwerking in de jaarrekening weer worden gereduceerd tot '€ 0'. Immers het Rijk vergoedt alle verstrekte uitkeringen en leningen Tozo + de forfaitaire uitvoeringskosten.
Bijz. bijstand, minimabeleid en schuldhulpverlening	Als onderdeel van het steun- en herstelpakket het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand beschikbaar gesteld. Deze extra middelen bedragen € 171.000. Uit de prognose blijkt nog niet dat aan deze gelden ook daadwerkelijk een bestemming gegeven wordt. Er worden echter wel plannen uitgewerkt m.b.t. onder andere schuldhulpverlening aan zelfstandigen en vroegsignalering. Zodra hier meer over bekend is, zal de prognose hier op worden aangepast.
TONK	In de meicirculaire 2021 heeft Bergen op Zoom € 269.000 ten behoeve van TONK ontvangen. Dit is voor zowel de uitgaven op de uitkeringen TONK als de uitvoeringskosten TONK. De uitvoeringskosten TONK vallen in de begroting ISD (bedrijfsvoering ISD). De hier vermelde kosten en prognose betreffen slechts de uitgaven inzake de uitkeringen TONK. In het 2e cobe zal TONK worden meegenomen.
Participatieprojecten	Op dit moment voorlopen de uitgaven niet conform de begroting, omdat wegens de coronamaatregelen niet alle trajecten conform planning verlopen (minder volume mogelijk wegens afstandsmaatregelen, trajecten later gestart etc.). De verwachting op dit moment is dat dit niet meer volledig kan worden ingehaald dit jaar. Daarom wordt in het 2e cobe een (incidentele) verlaging van de begroting 2021 voorgesteld van € 600.000.
Sociale werkvoorziening	In het 2e concernbericht wordt de aanpassing uit de meicirculaire verwerkt (de rijksbijdrage wsw die 1 op 1 wordt doorgegeven aan de WVS is met € 97.000 verhoogd). Ook wordt in het 2e cobe de teruggave van € 43.000 in het kader van de bestemming van het jaarresultaat 2020 van de WVS verwerkt.

Reguliere activiteiten

Gedurende het jaar voeren we de volgende reguliere activiteiten uit: Mensen met een uitkering op weg helpen naar werk, zelfstandige deelname aan de samenleving voor wie (nog) niet kan werken bevorderen. Daarnaast het verstrekken van middelen voor de eerste levensbehoeften bij mensen die dit zelf tijdelijk niet kunnen en het bieden van een vangnet voor mensen met een minimuminkomen om (sociale) uitsluiting te voorkomen. Het voorkomen en aanpakken van problematische schulden van inwoners door het bieden van schuldhulpverlening en preventie.

Ontwikkelingen dit kwartaal

Implementatie Wet Inburgering

Op dit moment werken wij hard aan de implementatie van de veranderde opgave Wet inburgering, om klaar te zijn voor de inwerkingtreding van de wet per 01 januari 2022. Hiertoe zal in het 4e kwartaal de verordening inburgering aan de Raad worden voorgelegd.

TOZO en TONK

Het Rijk heeft aangegeven dat de TOZO en TONK stoppen per 1 oktober 2021. Er zal geen verlenging meer plaatsvinden. Per 1 oktober kunnen ondernemers die (financiële) problemen hebben zich richten tot de reguliere Besluit Bijstandsregeling voor Zelfstandigen (Bbz).